

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II.,
telefon 8122 do 8126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711.

Nova notranja preureditev Jugoslavije

Po doseženem sporazumu s Hrvati nova vlada

Pretekli teden je bil dosežen med predsednikom vlade g. Dragišo Cvetkovićem in predsednikom Hrvatske seljačke stranke g. Vladkom Mačkom sporazum glede Hrvatske, ki ga je potem odobril tudi Nj. Vis. knez namestnik Pavle.

Po sprejemu sporazuma je vlada odstopila. V novi vladi so postavljeni za predsednika vlade Dragiša Cvetković, predsednik vlade na razpoložanju; za podpredsednika ministrskega sveta dr. Vladko Maček, odvetnik v Zagrebu; za pravosodnega ministra dr. Lazar Markovića, minister v pokoju; za ministra prosvete Božidar Maksimović, minister v p.; za ministra zgradb dr. Miha Krek, minister n. r.; za ministra gozdov in rudnikov dr. Kulenović, minister n. r.; za ministra ljudske telesne vzgoje Tomić Jevrem, minister n. r.; za prometnega ministra inž. Nikola Beslić, minister n. r.; za ministra zunanjih zadev dr. Aleksander Cincar-Marković, minister n. r.; za ministra vojske in mornarice Milan Nedić, armijski general; za ministra pošte, telegrafa in telefona dr. Josip Torbar, odvetnik v Zagrebu; za finančnega ministra dr. Jurij Šutej, odvetnik v Sarajevu; za ministra brez portfelja dr. Smoljan Bariša, odvetnik iz Zagreba; za ministra trgovine in industrije dr. Ivan Andras, odvetnik iz Zagreba; za ministra socialne politike in narodnega zdravja dr. Srdjan Budisavljević, odvetnik iz Zagreba; za kmetijskega ministra dr. Branko Čubrilović; za ministra brez portfelja dr. Mihajlo Konstantinović, vseučiliški profesor v Beogradu; za ministra notranjih zadev Stanoje Mihaldžić, pomočnik bana. Predsednik vlade in štirje resorni ministri pripadajo Jugoslovenski radikalni zajednici, štirje resorni ministri in en minister brez portfelja so zastopniki Hrvatske seljačke stranke, odnosno Krečkomodemske koalicije, trije ministri so v vladi kot politične osebnosti, iz drugih skupin štirje pa so politično neopredeljeni. Izmed 18 ministrov je 11 Srbov, pet Hrvatov, en Slovenec in en musliman. Sedem ministrov je iz Srbije, eden (inž. Beslić) iz Vojvodine, trije iz Bosne, eden iz Hercegovine, pet iz Hrvatske in eden iz Slovenije.

Razpust narodne skupščine in senata

V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so kraljevski namestniki na predlog predsednika ministrskega sveta in notranjega ministra odločili, da se narodna skupščina izvoljena 11. decembra lani razpusti. S kraljevim ukazom se bo določil dan volitev narodne skupščine v vsej državi za novo štiriletno dobo. Prav tako je razpuščen senat.

Obseg in pristojnosti banovine Hrvatske

Iz uredbe o ustanovitvi banovine Hrvatske povzemamo:

Clen 1. Savska in primorska banovina, na-

dalje srezu Dubrovnik, Šid, Ilok, Brčko, Gradačac, Derventa, Travnik in Fojnica se spojijo v skupno banovino pod imenom Hrvatska. Sedež banovine je v Zagrebu.

Clen 2. V pristojnost banovine Hrvatske se prenesejo posli kmetijstva, trgovine in industrije, gozdov in rudnikov, javnih del, socialne politike in narodnega zdravja, telesne vzgoje, pravosodja, prosvete in notranje uprave. Banovina Hrvatska bo pristojna za vse posle, ki spadajo po doslej veljavnih predpisih v pristojnost banovin. Vsi ostali posli ostanejo v pristojnosti državnih oblastev na vsem ozemlju. Isto tako ostanejo v pristojnosti državnih oblastev posli, ki so posebnega pomena za splošne koristi države in ki so:

- a) skrb za državno varnost, pobijanje protidržavnega delovanja, izvrševanje politične obveščevalne službe za zagotovitev reda in miru;
- b) za podeljevanje državljanstva je pristojna banovina razen za podeljevanje državljanstva po izjemnem potu in za odzemanje državljanstva;
- c.) podeljevanje rudniških dovoljenj, ki zanimajo državno obrambo, bo izvrševala banovina sporazumno z vojaško upravo; če bi se pojavilo nesoglasje, bo odločal ministrski svet;
- č.) izpopolnjevanje in vzdrževanje državnih prometnih in ostali državnih zgradb;
- d.) verske zadeve;
- e.) mednarodnopravni promet;
- f.) zunanja trgovina kakor tudi trgovina med banovino in ostalimi deli države (edinstvo carinskega in trgovinskega področja);
- g.) zakonodaja o merah in utežih, zaščiti industrijske svojine, poslih zasebnega zavarovanja in zavarovalnih družb;
- h.) menično pravo, čekovno pravo, trgovsko pravo, konkurzno pravo, obligacijsko pravo, pomorsko pravo, avtorsko pravo;
- i.) izrekanje kazni za kršitev predpisov o zadevah iz pristojnosti države;
- j.) postavljanje osnovnih načel prosvetne politike po zakonu kakor tudi osnovnih načel o krajevni samoupravi;
- k.) splošna načela delavskega prava in zavarovanja kakor tudi splošna načela vodnega prava.

Ministrski svet more prenesti tudi druge posle državnih oblastí in ustanov v pristojnost banovine Hrvatske.

Clen 3. Banovini Hrvatski se mora zagotoviti potrebna finančna samostojnost, da bo mogla uspešno izvrševati posle svoje pristojnosti. Ta samostojnost obstoja v samostojnem pobiranju določenih dohodkov in izvrševanju izdatkov, določenih z banovinskim proračunom. Kakšni viri, kakšna oblika in vrsta dohodkov bo pripadla v pristojnost banovine Hrvatske, se bo določilo s posebno uredbo. Prav tako se bo s posebno uredbo rešilo tudi vprašanje pripadnosti in razdelitve državnih skladov, imetja in dolgov. S prenosom poslov iz pristojnosti države v pristojnost banovine se prenesejo v pristojnost banovine tudi ustrezni zneski, določeni v državnem proračunu za leto 1939.-40. Za izvr-

ševanje tako prenesenih zneskov pripada banu popolno naredbodajno pravo. Kolikor v državnem proračunu za leto 1939.-40. določeni zneski ne bodo zadostni za banovino Hrvatsko, se bodo odobrili poznejši zneski.

Clen 4. Zakonodajno oblast v zadevah iz pristojnosti banovine Hrvatske izvršujeta kralj in sabor skupaj. Upravno oblast v zadevah iz pristojnosti banovine Hrvatske izvršuje kralj preko bana. Sodno oblast v banovini Hrvatski izvršuje sodišče, ki izreka sodbe in sklepe v imenu kralja na podlagi zakona.

Clen 5. Vsa pismena akta kraljeve oblasti v zadevah iz pristojnosti banovine Hrvatske podpisuje ban, ki nosi odgovornost.

Clen 6. Sabor sestavljajo poslanci, ki jih voli narod svobodno s splošnim, enakim, neposrednim in tajnim glasovanjem s predstavništvom manjšin. Prvi volilni red in poslovnik sabora se predpišeta s kraljevo uredbo. Volilni red in sestava sabora se moreta menjati z banovinskim zakonom, poslovnik pa z resolucijo sabora. Narodni poslanci sabora uživajo imuniteto.

Clen 7. Sabor se sklicuje s kraljevim ukazom in bo zasedal v Zagrebu. Kralj ima pravico do razpusta sabora, toda ukaz o razpustu mora imeti naredbo za nove volitve in novo sklicanje sabora. Ukaz o razpustu sabora soprodoisuje ban.

Clen 8. Kralj imenuje in odstavlja bana z ukazom, ki ga soprodiše novoimenovani ban. Pred prevzemom dolžnosti priseže ban zvestobo kralju in spoštovanje zakonitosti.

Clen 9. Do uveljavljanja banovinskega zakona o kazenski odgovornosti bana se bodo uporabljali predpisi o ministrski odgovornosti s to razliko, da bana namesto narodne skupščine obtožuje sabor, sodi pa mu posebno banovinsko sodišče, ki ga sestavljajo trije svetniki stola sedmorice, oddelek A, in trije sodniki upravnega sodišča v Zagrebu pod predsedstvom predsednika stola sedmorice, oddelek A. Za škodo, ki jo povzroči ban državi z nezakonitim izvrševanjem službe, je odgovorna banovina, ban pa banovini.

Clen 10. a) Ban rešuje vse zadeve svoje pristojnosti in so proti njegovim aktom dopuščena pravna sredstva pod zakonitimi pogoji samo s prizivom na upravno in redna sodišča. b) Vse odloke o službenih odnosih banovinskih uslužbencev izdaja ban. To velja tudi za uslužbence, ki dobivajo plačo iz državnega proračuna, pa izvršujejo posle iz pristojnosti banovine. Sodniki kasacijskega sodišča, apelacijskega sodišča, upravnega sodišča, računskega sodišča in okrožnih sodišč kakor tudi uradniki 1., 2. in 3. položajne skupine se postavljajo in napredujejo s kraljevim ukazom. c) Celotna policijska služba je na vsem področju banovine podrejena banu.

Clen 11. a) Upravne spore v zadevah iz pristojnosti banovine Hrvatske rešuje končnoveljavno upravno sodišče v Zagrebu. Na upravno sodišče v Zagrebu preidejo v pogledu ustavnih zadev vse one pristojnosti drž. sveta, ki so mu določene s posebnimi predpisi. b) Predsednik ministrskega sveta, odnosno od njega pooblaščen organ, more predložiti v zakonitem roku pritožbo na upravno sodišče v Zagrebu, če smatra, da so bili z aktom bana ali drugih oblastev banovine, ki so končno odločale v zadevi, prekršeni državni ali banovinski zakoni v škodo splošnih državnih koristi. c) Računsko nadzorstvo izvršuje v

vseh zadevah iz pristojnosti banovine Hrvatske samostojno in končno veljavno posebno računsko razsodišče.

Člen 12. Ureditev upravnega sodišča in ustroj računskega nadzorstva se bosta predpisala s kraljevo uredbo, ki se bo predložila saboru v zakonitev, ko se bo ta sestal.

Člen 13. a) Za oceno ustavnosti zakonov in sporov o pristojnosti med državo in banovino Hrvatsko je pristojno ustavno sodišče. b) Ustroj in postopek sodišča se bosta predpisala s kraljevo uredbo.

Člen 14. V zadevah, za katere je država pristojna z izdajanjem zakonov, more osrednje oblastvo dajati splošna navodila banovini o uporabi teh zakonov. V svrhu nadzorstva nad izvrševanjem zakonov po banovinskih organih more osrednje oblastvo poslati svoje organe k oblastvom banovine in z njihovim pristankom k nižjim oblastvom. Banovinska oblastva so dolžna na zahtevo osrednjega oblastva odstraniti nepravilnosti, izvršene pri uporabljanju državnih zakonov. V primeru nesporazuma more tako država kakor banovina zahtevati odločitev ustavnega sodišča.

Člen 15. a) Pooblašča se ministrski svet, da takoj izda potrebne predpise in stori vse potrebne ukrepe za izvršitev te uredbe. b) Odredbe za izvršitev te uredbe, s katerimi se izpreminjajo in ukinjajo obstoječi zakoni, se bodo izdale s kraljevo uredbo. c) V veljavi ostanejo vsi obstoječi predpisi, dokler se po pristojnem potu ne izpremenijo. d) Do dneva sestanka sabora more kralj objavljati uredbe o zadevah iz pristojnosti banovine Hrvatske. Te uredbe se imajo pozneje predložiti v odobritev saboru. d) Pooblašča se ban, da z naredbo odredi vse potrebno za uveljavljanje uredb, izdanih po prejšnjih odstavkih tega člena.

Člen 16. Ta uredba dobi obvezno moč z dnevom objave v »Službenih novinah«.

Preureditev cele države po zgledu Hrvatske

V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so kraljevski namestniki na predlog ministrskega sveta in notranjega ministra sklenili, da se na podlagi člena 116. ustave izda uredba o razširjenju predpisov uredbe o banovini Hrvatski na ostale banovine.

Določbe uredbe o banovini Hrvatski z dne 25. avg. l. 1939. se morejo s kraljevim ukazom razširiti na ostale banovine. Ob tej pri-

liki se morejo posamezne banovine spojiti, kakor se more tudi njihov obseg izpremeniti.

Pooblastila za nove politične zakone

Dalje je bila izdana uredba o političnih zakonih, ki ukinja zakon o volitvah narodnih poslancev z dne 10. septembra l. 1931. z vse-

mi svojimi poznejšimi spremembami in dopolnitvami. Pooblašča se ministrski svet, da izda uredbo z zakonsko močjo o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino. Dalje se pooblašča ministrski svet, da z uredbami z zakonsko močjo spremeni zakon o tisku, zakon o združevanjih, zborovanjih in dogovorih kakor tudi ostale politične zakone.

Uradni podatki o volitvah obratnih zaupnikov

Delavska zbornica v Ljubljani je objavila poročilo o izdih volitev obratnih zaupnikov v Sloveniji. Poročilo pravi, da so se vršile volitve v 961 podjetjih. Zbornica pa je doslej prejela volilne zapiske iz 923 obratov, v katerih je bilo izvoljenih 1626 delavskih in 178 nameščenskih zaupnikov. K temu je pripomniti, da gre pri številu 923 obratov tudi za mnoge majhne neindustrijske in neobrtniške obrate. Tako so ponekod bili izvoljeni tudi zaupniki delavcev, odnosno nameščencev v cerkveni, odnosno župnijski službi.

Po uradni objavi Delavske zbornice so izmed izvoljenih zaupnikov dobili jugorasocevi 665 (zeleni), socialisti 461 (rdeči), Narodna strokovna zveza (modri) 366, Jugoslovenska strokovna zveza (beli) 243 zaupnikov, nadalje Zveza zasebnih nameščencev 17, Botič pa 10 zaupnikov. Neopredeljenih je po teh podatkih 12, nevčlanjenih pa 30 zaupnikov. Iz 39 obratov še manjka izidi.

Po teh podatkih bi bili dobili torej jugorasocevi dobro tretjino obratnih zaupnikov, medtem ko odpadeta na svobodna strokovna združenja dve tretjini.

Hude pritožbe rudarjev v Trebči radi nasilnega postopanja tujcev

Že nekaj tednov je minilo, odkar rudarji v rudniku Trebči pri Kosovski Mitrovici stavkajo. Kakšna krivica se jim godi, je pač najbolj razvidno iz tega, da je tajnik Glavne delavske zveze Milorad Belić, ki je ministrstvu za gozdove in rudnike izčrpno poročal o stanju v Trebči, odločno obtožil rudniško upravo nezakonitega nastopanja nasproti rudarjem in zahteval, da ministrstvo nujno posreduje v prid delavskim zahtevam. Načelnik ministrstva za gozdove in rudnike Ivan Veljković je vzel vso zadevo v svoje roke. Te dni se bodo morda nadaljevala pogajanja, saj je že skrajni čas, da se pravično rešijo odnosi med angleškimi lastniki velikega rudnika in našimi rudarji.

Pri rudniku je bilo zaposlenih tudi precej Slovencev. Eden izmed njih, ki dobro pozna razmere v rudniku, piše, da le človek, ki živi

tam in pozna razmere, lahko ve, kakšne krivice se gode rudarjem, zaposlenim pri tako bogati tuji družbi. Naši delavci so skromni in znano je, da so življenjske zahteve delavstva iz južnih pokrajin mnogo skromnejše kakor pri nas. Če torej niso zadovoljni ti delavci, se jim nedvomno godi silno slabo. Zahtevali so izboljšanje delovnih pogojev in malenkostno zvišanje mezd, podjetje pa ni hotelo primakniti niti dinarja in rudarjem ni kazalo drugo, kakor da so začeli stavkati.

Prav sramotne so stanovanjske razmere rudarskega delavstva v Trebči. Stanovanj nedostaja in so zato mnogi rudarji prisiljeni stanovati v skalnatih duplinah. Stanovanjske hiše, ki so bile sezidane za rudarje, so zelo zanemarjene, ker se nihče ne zanima za njih vzdrževanje. Tudi hrana je zelo slaba. Ker je takšna stiska za stanovanja, so stana-

a ne preveč nežno! Tako je že bolje. Ena, dva, tri — štiri, pet, šest! Dobro! Imenitno! Čisto dobro je šlo, gospod Markič. Samo bolj neprisljano se še morate držati.

Silvester je še enkrat preplesal vso dvorano, potem pa je dejal plesni učitelj: »Vi se boste na venčku že dobro obnesli. Srečen bi bil, če bi lahko isto rekel tudi o vseh drugih gospodih.«

Te vaje se namreč niso vršile samo zato, da bi telesom podale popolnost in lepšo obliko, ampak so imele še drug poseben namen. Dijaško društvo »Sloga« je nameravalo prirediti poseben venček in njegovi člani so se morali zdaj zanj pripraviti.

Silvestra je povabil neki prijatelj, naj se udeleži vaj. Silvester se ni takoj odločil, ker se je bal, da ne bi ljudje kaj o tem govorili. Toda stari Schratt mu je rekel, da je za življenje potrebno tudi poznavanje plesov. Še bolj odločilno pa je bilo nekaj drugega. Prijatelj je povedal Silvestru, da se bodo venčka udeležili najboljši ljudje v mestu, na primer hči gospoda rektorja, županova hči in tudi hči trgovca Bizjaka. Tedaj je šel Silvester še enkrat sam vase in je naposled obljubil, da bo prišel plesat.

S svojo skrito ljubeznijo ni več govoril od dneva, ko so mu pri Bizjakovih po ovinkih povedali, da jim njegove pevske ure niso prav všeč. Videl pa jo je večkrat, to se pravi dvakrat, kakor se je še dobro spominjal.

Prvič v tednu pred božičem, ko je zvečer šel proti domu.

Ljudje so se gnetli po cestah in občudovali lepe izložbe.

Izenada je zagledal pred neko trgovino

zajetno damo in zraven nje vitko dekle svitlih las.

Silvester je iznenada začutil, kako strašno mu je začelo razbijati srce. Obstal je kakor prikovan in strmel v dekle.

Slučajno se je dekle ozrlo in slučajno je njen pogled obvisel na Silvestru.

Hlastno je snel klobuk z glave, pa je bil preveč plašen, da bi bil dekle bolje pogledal.

Razen tega mu je kri zalila obraz in v ušesih mu je kar žumelo.

Silvester je bil tako zmeden, da ni opazil, ali mu je dekle odkimalo ali ne, ali ga je pogledalo prijazno, ali samo začudeno.

Dolgo je o tem premišljal, pa ni mogel priti do pravega zaključka.

Drugič jo je srečal nekaj tednov pozneje. Tretjega januarja popoldne na Velikem trgu. Z njim je bil njegov učenec, ki ga je pripravljaj za peti razred gimnazije. Peter Weiss, sin nekega Američana, ki je hotel, da bi se njegov otrok izučil v Evropi, kjer so šole boljše kakor v Ameriki.

Pripovedoval mu je med potjo nekaj iz zgodovine, potem pa je iznenada utihnil, ker sta zavili okoli ogla dve dekleti, ki sta se prav na glas smejali.

Spet je hlastno snel klobuk in spet ni vedel, kako je gospodična Bizjakova odgovorila na njegov pozdrav.

To pot je pa le zvedel, kako je bilo. Ko je začel potem spet ves raztresen nadaljevati s svojim razlaganjem rimske zgodovine, je rekel njegov učenec:

»Menda je čakala, da jo boste ogovorili.«

»Kdo?«

Andrej Šolar

ROMAN IZ PREDVOJNIH DNI
PO L. THOMI PRIREDIL B. B.

Debelemu gospodu pri klavirju je dal znamenje, naj zaigra. In ta je spet začel z valčkom.

Mlad fant je pograbil svetlolaso dekle in začel tako z njo plesati, kakor bi jo bil hotel iztresti iz kože.

»Dovolj!«

Klavir je utihnil.

»To je prehudo, gospod!« je dejal Smola. Potem je sam pokazal, kako je treba lepo plesati valček, s pravim zamahom, s pravo nežnostjo.

Spet je začel pianist igrati.

Mladi mož je poizkusil iznova premagati vse ovire. Stisnil je zobe in strmel v tla, stopical je po tleh, kakor bi hotel pohoditi cele kupe golazni in potem spet metal noge v stran, kakor jih nikoli več ne bi maral videti. Držal pa se je zavrano, kakor bi bil pojedel streljivo. In svetlolaso dekle je skakljalo okoli njega, ker ni moglo ostati v koraku z njim.

»Dovolj!« je ukazal gospod Smola. »Gospod, dosti se boste še morali vaditi v koraku. Tudi dame ne znate še prav držati. Drug par. Ali smem prositi?«

Dolg fant je stopil iz vrste in se zasukal z rdečeličnim dekletom.

»Bolj neprisljano!« je opozoril Smola.

»Dama se mora h gospodu priviti. Prirodno,

rine zelo visoke, tako da mora rudar plačevati za stanovanje 250 do 300 din, čeprav ni vredno več kakor 50 din. Zato ni čudno, da je prišlo do stavke. Rudarji, ki so se po zelo utrudljivem delu vračali izrpani iz rudnikov, se v slabih stanovanjih niso mogli primerno spočiti.

Znano je tudi, da je delo v svinčenih rudnikih še posebno nezdravo in nevarno. Pogosto se zgodi, da se rudar ne vrne več živ iz rudnika, saj velja tudi za ta rudnik, da rudar zmerom nosi na sebi mrtvaško srajco. Vročina v rudniku je neznosna in morajo rudarji delati skoro povsem goli. Če rudar vzdrži v tem rudniku 10 let, je v resnici železnega zdravja. Toda kaj bo z rudarji potem, ko ne bodo več sposobni za delo?

Pristojna oblastva bi morala pregledati rudnik in se prepričati, pod kakšnimi neugodnimi pogoji morajo rudarji delati.

Rudarji, ki stanujejo v stanovanjih podjetja, so zdaj še v posebni stiski, ker jih je podjetje začelo izganjati iz stanovanj. Mnogi rudarji žive v silni bedi, vendar so pripravljeni še vztrajati in si s stavko izvojevati boljše delovne pogoje. Upanja sicer ni mnogo, da bo stavka uspešna, ker je delavstvo skoro čisto brez zaščite.

Med delavstvom vlada popoln mir, dasi je med bednimi ljudmi sicer silno ogorčenje proti postopanju tako velikega in bogatega podjetja. Oblastva naj že naposled odločno nastopijo in enkrat za vselej onemogočijo tujcem krvavo izkoriščanje naših ljudi.

Kako je z izvozom jabolk in grozdja v Nemčijo

Prizad obvešča zanimance, da je za izvoz presnih nepakiranih jabolk v Nemčijo v teku tega četrtletja po nemško-jugoslovenskem kliringu pridržana vsota nadaljnjih 500.000 mark. Prizad mora z obžalovanjem ugotoviti, da so nemška oblastva znižala ceno za nepakirana zgodna jabolka jugoslovenskega izvora od prejšnjih 20 na 15 mark za 100 kg franko jugoslovensko-nemška meja. Za prodajo franko madžarska meja je cena 16.50 marke. Znižanje cene je v glavnem povzročila kakovost prejšnjih pošiljk, ki v mnogih primerih niso bile ustrezne.

Zato poziva Prizad izvoznike, da izvažajo le taka jabolka, ki ustrezajo pogojem uredbe o pregledu sadja in sadnih izdelkov, namenjenih za izvoz, ker se bo na ta način lahko dosegla vsaj za bodoče boljša cena. Izvozna nagrada Prizada, ki je bila razpisana v znesku 25 din za vsakih 100 kg jabolk, uvoženih v nemško carinsko področje do 24. septembra letos, velja tudi za novi kontingent. Blago se lahko prodaja samo za takojšnjo plačilo. Uvažanje neprodanih količin jabolk v Nemčijo zaradi kasnejše prodaje je prepovedano. Do nadaljnjega odloka je prepovedano prodajati jabolka po gornjih cenah za carinski uvoz v Nemčijo po 24. septembru.

Prizad je nadalje izdal okrožnico, v kateri sporoča, da je za izvoz presnega grozdja v Nemčijo določil kontingent 500.000 mark.

Za prodajo presnega grozdja v Nemčijo je Prizad določil nastopne cene: 26 mark za 100 kg smederevskega grozdja in 22 mark za 100 kg ostalega grozdja zgodnih sort, vse po čisti teži v zavojih po 15 kg franko jugoslovensko-nemška meja. Cena pri prodaji franko madžarsko-nemška meja je višja za 1.50 marke. Zaradi pospeševanja izvoza pres-

Vesti iz Češke in Slovaške

O predsedniku slovaške vlade dr. Jozefu Tisu piše neki Slovák tole:

Dr. Jozef Tiso izhaja iz zavedne slovaške rodbine. Vzgajali so ga kot zavednega Slovaka. Ko pa se je nadarjenemu duhovniku posrečilo, da je postal tajnik nitranskega škofa grofa Batthianyja, je njegovo slovaštvo nekoliko obledelo in mladi dvorni kaplan se je odslej stalno podpisoval z madžarskim pravopisom Tiszó József. Pri ljudskem štetju l. 1910. se je seveda priglasił za Madžara. Ko so ga nekateri zavednejši tovariši zaradi tega pokarali, je dejal: »Kaj pa hočem, zapisali so me za Madžara!« V Nitri je izhajal pred vojno madžarski tednik »Nyitramegyei Szekle«, ki mu je bil vojni kurat Tiszó József stalen sotrudnik. V vsaki številki je bil članek z njegovim podpisom

in mladi kurat je na vso moč hvalil madžarsko junaštvo, pel o zmagah Madžarov in na vse mogoče načine v nič deval nasprotnike. Jasno je, da v onih razmerah ni mogel pisati proti Madžarom, ali lahko bi pisal v slovaške liste. Lahko bi bil pisal vsaj slovaški, toda njega so »pač bili zapisali za Madžara, pa je zato pisal madžarski«. Danes predsednik vlade dr. Jozef Tiso govori slovaški mladini o »dvajsetletni sramoti hlapčevanja Čehom, ki so si baje prizadevali pokvariti slovaškega duha«, ne omenja pa niti z besedo 100-letnega slovaškega suženjstva pod Madžari in 150-letnega pomadžarjevanja Slovakov. Seveda dr. Tiso ostro napada one, ki verujejo v slovanstvo in v češkoslovaški narod. »Podlež je, kdor hoče imeti drugo mater kakor svojo«, naglaša dr. Tiso slova-

»Gospodična, ki ste jo pravkar pozdravili. Obstala je pred izložbo in dolgo gledala vanjo. Potem se je še malo ozrla.«

»Ali ne veste, da mlade dame človek na cesti ne sme ogovoriti?« je v zadregi odvrnil Silvester.

Te besede je rekel tako trdno in prepričano, kakor bi bil oznanjal živo resnico. Sam pri sebi pa si je očital, zakaj je bil tako neroden. In premišljal je, kako lepo bi bilo, če bi bil gospodično Sonjo ogovoril, in kaj vse bi ji bil lahko rekel.

Lahko bi jo bil vprašal: »Kako pa se kaj godi vašim staršem?« Ali pa: »Upam, da v klavirju še zmerom tako lepo napredujete, kakor prej...«

Gospodična Sonja bi bila najbrž prijazno odgovorila in potem bi jo bil lahko še podrobneje vprašal, kaj počenja njena mati, kako se počuti njen oče in kako gre njej sami.

Silvester je sklenil, da naslednje priložnosti ne bo tako nespametno zapravil in da bo prekršil zakone, ki jih je prej tako vneto razlagal svojemu nadobudnemu učencu.

Toda usoda mu za to ni dala več nobene priložnosti.

Ceprav je odtlej za svoje poučne izprehode zmerom izbiral trg, kjer je dekle srečal, ga ni nikoli več zmotil med poučevanjem razigrani dekliški smeh, ki mu je bil tako pri srcu. Nemoteno je lahko popravljal svojemu učencu vse zgodovinske napake.

Potem je šel Silvester v svojih predznih načrtih še dalje. Začel bo redno hoditi skozi Rožno ulico, da bo s silo pripravil kakšno slučajno srečanje. Saj vendar lahko gre brez

zadreg mimo Bizjakove hiše! Kdo mu more braniti, da ne bi mimogrede pogledal na tretje okno v prvem nadstropju? Nič čudnega in nenavadnega ne bi bilo, če bi tam zagledal koga izmed Bizjakovih!

Takšen sklep je napravil Silvester Markič in ga je držal — do Rožne ulice. Na voglu pa se je vselej obrnil in premislil vse vzroke, ki so govorili proti njegovim naklepom.

Nekoč pa se je le opogumil in brez zadrege zavil v Rožno ulico.

Toda njegov korak je postajal tam počasnejši, čim bolj se je bližal Bizjakovi hiši.

Kar plazil se je tik ob zidu Bizjakovega doma, in ko je šel mimo vrat trgovine, je obrnil glavo stran, da bi se ognil budnim očem gospe Bizjakove.

O, kako lepo je dišala kava iz trgovine! Kako lepo se je svetil medeninasti držaj vrat!

»To bo prišlo že samo od sebe,« si je potem mislil Silvester. Z gospodom Schrattom pojdeti na ples. Gospod Schratt bo pozdravil Bizjakove in takrat se bo že našla priložnost, da bo tudi on lahko izpregovoril kakšno besedo z očetom, materjo in gospodično.

»Zakaj naj bi šel na ples?« ga je vprašal Schratt.

»Nikar! mi ne odrecite,« je moledoval Silvester. »Lepo se boste zabavali.«

»Tega pa kar ne verjamem. Nisem takšne vrste človek.«

»Ne, videli boste. Tovariši so mi rekli, da pride imenitna družba.«

»Kakšni tovariši?«

**Znamakanjem perila
si prihranite čas,
trud in denar!**

Če zjutraj pogledate perilo, ki se je ponoči namakalo z Žensko hvalo, boste videli, da je pol nesnage ostalo v vodi za namakanje. Brez truda, mnogo hitreje in tudi ceneje boste potem perilo oprali tako, da bo popolnoma čisto.

nega grozdja je Prizad razpisal izvozno nagrado 25 din za 100 kg, ki velja do 31. decembra letos.

»Sinkovec.«

»Kdo pa je to?«

»Predsednik našega društva. Filozofijo študira.«

»No, če že zahtevate. Ali vam je res rekel, da pridejo najboljše družine?«

»Da. Znani meščani in višji uradniki.«

»Višji uradniki! Znani meščani! Povejte mi, gospod Markič, ali bo med znanimi meščani tudi neki gospod Mihael Bizjak? Meni zanima ta gospod... ker je moj dobavitelj kave in čaja...«

Silvester je zardel do ušes. Stari gospod Schratt je vzel pipo iz ust in se zvito zasmejal.

»Potuhnenec ste,« mu je rekel. »Že dva dneva mi trobite, kakšne lepote bodo na plesu in kako prijetno bo, poglavito pa mi zamolčite in spravite kar sami zase...«

»Mislim sem...«

»Mislili ste, naj bi si šel jaz tja ogledat višoke uradnike...«

»Ali pojdeti torej?«

»Morda. Zaradi vas. Ker vas imam rad.«

»Ne morem vam povedati, kako me to veseli. Tako hvaležen sem vam.«

»Kaj pa si prav za prav od tega obetate? Ali naj vas hvalim pred njenimi starši? Saj ste tako mislili?«

»Ne, ni treba. Samo da boste tam. Potem se bom že sam upal govoriti.«

»Lepo. Pomenite se s starši, ne pozabite pa pri tem gospodično. Izgovorite si od nje nekaj plesov. Jaz bom storil vse mogoče, da bom razvedril gospoda Bizjaka. Po dobri jedi in pljači se razvežejo jeziki in vse je

ski mladini, ki ji je znano, da je l. 1910 dr. Tiso sam hotel imeti drugo mater, ker se je svoje slovaške sramoval.

★

Predsednik vlade Tiso je izdal v imenu slovaške vlade tale poziv na slovaški narod: »Da zavarujemo neodvisnost in nedotakljivost naše mlade slovaške države pred poljskim ogražanjem, prihajajo na podlagi pogodbe o zaščiti, sklenjeni med slovaško re-

publiko in Nemčijo, nemške čete na slovaška državna tla, da bodo v primeru potrebe ramo ob rami z našo hrabro slovaško vojsko branile pred sovražnikom meje naše države. Pozivamo prebivalstvo, da pozdravi nemške čete kot prijatelje in da jim izkaže vsako pomoč.«

★

Slovaška vlada je prepovedala 29. avgusta uvoz vseh madžarskih listov kakor tudi čeških iz protektorata.

Kaj bo zanimalo kmečkega gospodarja na velesejmu

Ob poletni vročini, ko je vladalo splošno mrtvilo, je na našem velesejmu v Ljubljani delalo mnogo pridnih rok, ko je pripravljalo jesenski velesejem, ki se bo začel 2. septembra. Ta prireditelj bo imela dva dela: industrijo z obrtjo in kmetijstvo. Znan je izrek: »Kmet bogat, vsak bogat«. Po stanju kmetijstva se ravna v pretežni meri tudi stanje trgovine, obrti in industrije. Velika kmetijska razstava bo razdeljena v več oddelkov. Semenogojški oddelke bo pokazal, katera semena in kmetijske rastline morejo pri nas dobro uspevati in napredovati. To je za našega kmeta važno, če hočemo imeti v bodoče boljši pridelek. Zelenjadni oddelke bo navajal, kako vzgajati zelenjadna semena, kako je treba zelenjadi pravilno gojiti, pokazal bo vrste zelenjadi in zelenjadno hrano, modele šolskih vrtov, kakšni naj bodo zelenjadni vrtovi v delavskih kolonijah, pomen zelenjadi v tujem prometu. V sadjarskem oddelku bodo na ogled vsa sadna plemena in vrste, ki pridejo za nas v poštev, dalje vse priprave za domačo rabo sadja. Vrt je zdravje družine, gojitev cvetja lepša značaj. To bo vodilna misel vrtnarske razstave. Čebelarški oddelke bo posvečen napredku našega čebelarstva. Mlekarski oddelke bo med največjimi in bo podal mnogo pobud za napredek v kakovosti naših mlečnih izdelkov. Vinarske razstave se bo udeležilo mnogo vinogradnikov iz vseh pokrajin Slovenije. Razstavljena bodo samo pristna, nerezana vina, ki bodo obiskovalcem na razpolago za pokušnjo in v nakup. Razstava malih živali bo prirejena v doslej še nedoseženem obsegu in bo prva banovinska. Namen ji je, še bolj povzdigniti rejo malih živali, predvsem ovc, koz, perutnine, golobov in kuncev. Ribarski oddelke bo prikazal go-

spodarsko važnost in stanje našega ribarstva ter navajal na smotno izkoriščanje vode in ribnikov. Na ogled bodo vse glavne vrste naših rib. Prvič v Jugoslaviji bo prirejena razstava gob. Navaja naj naše ljudstvo k še pridnejšemu nabiranju gob ter mu

Politični pregled

V ponedeljek so beograjski novinarji izpraševali dr. Mačka, ki ga je beograjsko občinstvo izredno prijazno pozdravljalo, o njegovi in njegovih prijateljev bodoči politiki. S poudarkom je dr. Maček odgovoril: »Besede so odveč. Prišli smo, da nekaj napravimo.

Vidim, da je ves Beograd za sporazum Srbov in Hrvatov.

Razen tega vidim, da srbski narod ob sporazuma pričakuje demokratske svobode za celo Srbijo. Bodite prepričani, da bom vse svoje sile zastavil za to, da narod v tem pogledu ne bo razočaran.« Podpredsednik dr. Maček zavzema kakor znano stališče, da je neodložno potrebna predvsem izprememba dosedanjih cenzurnih razmer in omejevanje zborovalnega zakona. Kot nujno smatra uvedbo takojšnjega sodnega nadziranja nad zaplenitvami z izpolnitvijo tiskovnega zakona, ki naj dobi dodatno odredbo, da se mora vsaka zaplenba v teku 24 ur od rednega sodišča potrditi, ker se sicer smatra za neveljavno. Kar se tiče volilnega zakona, je dr. Maček že svoj čas izdelal načrt novega zakona, ki uvaža tajno in proporcionalno volilno pravico ter določa najstrožje ukrepe pro-

tako poveča vir dohodkov. Gobarstvo je pomembna panoga našega gospodarstva. Slovenija ima obilo samorodnih zdravilnih zelišč. Žal, nabiranje teh zelišč pri nas še ni prav urejeno. Razstava bo podala smernice in navodila. Na veliki razstavi kmetijskih strojev in orodja bo našel kmetovalec vse, kar mu more pri delu koristiti. Razstava cvetja bo izpopolnjena z mično razstavo akvarijev in eksotičnih ribic. Gospodinjstva razstava »Več mleka, več zdravja« bo poudarila važnost mleka v ljudski prehrani.

Drugi del sejmišča pa bo zavzela razstava industrijskih in obrtnih izdelkov. Tekmovanje harmonikarjev za jugoslovensko prvenstvo v letu 1939-40 bo v nedeljo 10. septembra. Na zabavišču bo prirejen tudi variete z izbranim programom. Kuponi vstopnic bodo tudi tokrat žrebani za nagradna darila obiskovalcem. Žrebanje bo 11. septembra. Obiskovalci imajo na železnici brezplačen povratek.

ti vsakemu vplivanju oblastev na volilce, odnosno na izid glasovanja. Svobodne tajne in proporcionalne volitve naj se ne uvedejo samo za narodno skupščino, temveč tudi za občine in senat.

Pretekli teden je bila v Moskvi

sklenjena pogodba o nenapadanju med Nemčijo in Rusijo.

Po tej pogodbi se obe pogodbenici obvezata, da se bosta vzdržali vsakega nasilnega dejanja in vsakega napada druge na drugo, bodisi posamič ali pa skupaj z drugimi državami. Če bi bila katera izmed pogodbenic predmet napada katere druge države, ne bo druga pogodbenica te države z ničimer podpirala. Vladi obeh pogodbenic bosta v bodoče stalno v medsebojni posvetovalni zvezi in se bosta vzajemno obveščali o vprašanih, ki se tičejo njunih skupnih koristi. Nobena od obeh pogodbenic ne bo sodelovala pri nobeni skupini držav, ki bi bila posredno ali neposredno naperjena proti drugi pogodbenici. V primeru spora ali spopada med obema pogodbenicama v kakršnihkoli zadevah bosta obe stranki uredili spor ali spopad izključno s prijateljsko izmenjavo misli ali na po potrebi

takrat dosti lepše. Vprašal ga bom, kje rase najboljši čajev grm.«

Silvestru Markiču se je odvalil težak kamen s srca, ko mu je stari prijatelj obljubil, da mu bo pomagal.

★

Ples je bil v veliki dvorani pivovarne. Začel se je ob osmih zvečer s polonezo in se končal zgodaj zjutraj s kotiljonskim plesom. Začel se je s ponižnimi prikloni plašnih mladencev in dekliškiimi zadregami, končal pa z veselimi klepetanjem, začel se je z zaskrbljenim obrazom gospoda Smole in končal z njegovo veliko zadovoljnostjo.

Silvester je prišel zelo zgodaj. Hotel je počakati na Schratta, ta pa mu je velel, da bo prišel šele za njim.

»V miru bi rad povečerjal,« mu je rekel. »In vaše drhteče nestrpnosti ne maram postaviti na veliko preizkušnjo. Skriva bi štel minute, ko bi se jaz pripravljaj na odhod, in se jezili name. Le pojdite kar pred mano in me pričakujte na bojišču.«

Potem je stal Silvester v dvorani in čakal. Nihče izmed njegovih tovarišev ni kazal vselega obraza ali celo mladostne razigranosti. Nekateri so raztezali rokavice, drugi so se neprestano česali. Vsi so s skrbjo v očeh čakali kaj se bo zgodilo.

Smola je prišel med nje in jim dal poslednja navodila

»Ko vstopijo dame, torej globok poklon. Odborniki naj dame odvedejo na njihove prostore. Kdor vidi kakšnega znanca, naj mu pride naproti. Prijazno naj ga pozdravi in mu pomaga pri garderobi. In vesele obraze morate kazati, gospodje, veseli eobraze! Sami

morate kazati, gospodje, vesele obraze! Sami te prositi šele takrat, ko bodo že vsi gostje prišli. Približate se dami na dva koraka, se priklonite, napravite še pol koraka in vljudno rečete: »Ali smem prositi za vaš plesni red, dōspodična?« Potem zapišite razločno svoje ime ob plesu, ki si ga želite. Dame napravijo isto na vašem plesnem redu. Gospodje si morajo zapomniti, kje dame sede, da ne bodo katere izmed njih zgrešili in da bodo prišli o pravem času iskat. Kakšne zamenjave utegnejo povzročiti prav nerodne zamere. In zdaj še enkrat: vesele obraze! Glejte, dame že prihajajo!«

Vratar je odprl vrata v dvorano.

Debelušen gospod, obilna dama in dva angelčka v rožastih oblekah so stopili v plesno dvorano.

Dolgi Jakob Sinkovec se je pognal proti njim, kakor bi jih bil hotel napasti. Obilna dama se mu je umaknila in priskočil je Smola, da bi bil zmedo popravil.

Posrečilo se mu je družino pomiriti in razložiti zajetnemu gospodu, da je hotel gospod predsednik samo gospodi pokazati prostore.

Potem so se vrata v dvorano neprestano odpirala in zapirala. Razkošno oblečena dekleta so med seboj šepetala. Meščani so se pogovarjali s svojimi boljšimi polovicami, iz veže pa so se videli ljudje, ki so odlagali v garderobah svoje plašče.

Čedalje bolj se je polnila dvorana.

Silvester je gledal in iskal. »Zdaj!« si je rekel, kadarkoli so se odprla vrata. »Ne, spet ne!« je moral vselej težkega srca ugovoriti.

Morda pa Bizjakovih ne bo? ... Morda je

gospa zvedela, da bo na plesu tudi on, ki ga je nekoč po ovinkih že odgnala od hiše? ...

In potem je rekla, da se ne spodobi iti na tako zabavo.

Iz premišljanja ga je zbudil globoki Sinkovčev glas:

»Markič, ali se ti ne zdi, da bi bilo že treba prositi za ples?«

Silvester ga je začudeno pogledal, kakor ga ne bi bil razumel.

Kaj je njemu pomenilo vse to? Kaj je zanj pomenil ves ples?

Nekaj je odgovoril in pogledal proti vratom, ki so se prav tisti trenutek spet na stežaj odprla.

Glej!

Pokazala se je zajetna gospa Zofija Bizjakova. Njena svileni obleka je tako šumela, kakor more le obleka iz najboljših svil.

Potem je prišla mlada dama v belem. Gospodična Sonja. Njene oči so iskale gledale po dvorani in so se zaiskrile, ko so obstale na Silvestru.

In potem je prišel v fraku dobrodušni gospod Bizjak.

Silvester je premišljal. Ali naj gre tja in naj vso družino pozdravi?

Smola je to ukazal. Toda njegov predpis je bil dober za izkušene salonske leve, ne pa za začetnike, ki jim je strah zatezal grla.

Silvester si je rekel, da bo počakal Schratta.

Čez tri minute bo osem in Schratt je obljubil, da bo točen.

Spet je dejal Silvestru Sinkovčev globoki bas:

(Dalje prihodnjik)

z razsodiščno komisijo. Pogodba je sklenjena za 10 let.

Člani angleške in francoske vojaške misije, ki so se pogajali z Rusijo, so obiskali maršala Vorosilova in ga obvestili,

da po nalogu svojih vlad zapuščajo Moskvo, ker so po sklenitvi nemško-ruske pogodbe nemogoča nadaljna pogajanja.

Obe zastopstvi sta odpotovali iz Moskve. Pri zunanjem komisarju Molotovu sta bila sprejeta tudi angleški in francoski poslanik, ki sta obvestila Molotova o odhodu angleške in francoske vojaške misije.

Po nalogu svoje vlade je japonski poslanik v Berlinu general Ošima zahteval avdienco pri kancelarju Hitlerju. Pri tej priliki je izročil spomenico japonske vlade, v kateri

Japonska protestira proti sklenitvi nenapadalne pogodbe med Nemčijo in Rusijo in ugotavlja, da je ta pogodba v nasprotju s protikomunistično pogodbo,

ki izključuje vsako sodelovanje s komunisti. Japonska vlada ugotavlja, da je s tem Nemčija brez prejšnjega obvestila in sporazuma prekršila pogodbo sklenjeno med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Japonska vlada smatra, da je s tem postala protikomunistična pogodba brezpredmetna. Zato obvešča nemško vlado, da Japonska izstopa iz protikomunističnega bloka.

Angleška delavska stranka je objavila poslanico nemškemu narodu, v kateri pravi med drugim: Vaša vlada je sklenila nenapadalno pogodbo z Moskvo, ki jo je vaša vlada smatrala šest let za javno sovražnico. Angleška delavska stranka vam z vso iskrenostjo sporoča,

da ta pogodba ne bo prav nič vplivala na stališče Anglije in Francije.

Vsak napad Nemčije na Poljsko pomeni takojšnjo vojno tudi za Anglijo in Francijo. Nemški narod si mora biti na jasnem, da bosta v primeru vojne Anglija in Francija trdno vztrajali na svojem stališču in izpolnili vse svoje obljube do Poljske. Nemčiji so potrebne sirovine in živež. Če se bo začela vojna, se bo Nemčija takoj prepričala, kako težavno jih bo mogla dobiti, kajti Anglija in Francija imata veliko oblast na morjih. Poudarjamo, da ne sovražimo nemškega naroda

in ga ne nameravamo uničiti. Smo bili in bomo ostali vaši prijatelji. Hočemo vam pa povedati resnico dokler ze še čas: Se je mogoče zgraditi Evropo svobodnih in srečnih narodov, ki ne bi živeli več v senci vojne nevarnosti! Če se danes reši mir, bo s tem rešena tudi nova Evropa!

Zadnje dni je bil položaj v Evropi skrajno napet.

Milijoni vojakov so pod orožjem v Poljski, Nemčiji, Angliji, Franciji, in Italiji.

Prav tako so mobilizirale več letnikov Holandska, Belgija, Rumunija, Švica, severne države in Madžarska. Celo Litva je izdala odredbo o mobilizaciji več letnikov. Mobilizaciji raznih letnikov in priprave za vojno, odnosno za varovanje nevtralnosti se še nadaljuje.

Hkratu je bilo zadnje dni tudi mnogo prizadevanja, da bi se ohranil mir. V soboto je angleški poslanik v Berlinu Henderson prinesel angleški vladi spomenico kancelarja Hitlerja. Kaj je Hitler zahteval v spomenici, ni znano.

Angleška vlada je na Hitlerjevo spomenico že odgovorila.

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je na seji spodnje zbornice izjavil, da ni umestno objavljati vsebine vse spomenice, ker je položaj tako kočljiv. Med drugim je kancelar Hitler izjavil željo po sklenitvi splošnega in končnega angleško-nemškega sporazuma. Chamberlain je tako željo pozdravil, vendar je rekel, da je vse odvisno od nčina, po katerem se mora rešiti spor med Nemčijo in Poljsko. Naglasil je tudi, da bo Anglija natančno izpolnila vse obveznosti pogodbe s Poljsko. Svoja pojasnila je zaključil Chamberlain z izjavo, da že čakajo na odgovor kancelarja Hitlerja. Ko je govoril še o obrambni pripravljenosti države, je menil, da se nikomur v Angliji ni treba bati napada.

Iz Varšave poročajo,

da Poljska odklanja pogajanja, ki bi od nje terjala žrtve.

Kakor menijo v Varšavi, je zahteval kancelar Hitler v svoji spomenici, ki jo je bil nesel angleški poslanik v Berlinu Henderson, angleški vladi, poleg Gdanska še vrnitev koridorja. Druge poljske vesti pravijo, da Hitlerju ni toliko za Gdansk kakor sploh za uničenje Poljske. Na Poljskem vse odklanja

Predno
greš spat
čisti zobe
Sargov
KALODONT
proti zobnemu kamnu

posredovalce, ki terjajo od nje žrtve. Poljska je mobilizirala milijonsko vojsko in zasedla meje. Tudi civilno prebivalstvo se pripravlja na morebitne hude čase. Vsa Poljska je na delu, vsa Poljska koplje jarke. V sami Varšavi je okoli 20.000 žensk in otrok zaposlenih pri teh delih.

Po vesteh iz Bratislave

je nemška vojska zasedla vso slovaško mejo proti Poljski.

Nemška vojska je vkorakala tudi v Bratislavo. Slovaška vojska je dobila od Nemčije nalog, da bo ščitila zalednje nemške vojske. Po nekih vesteh bo stražila tudi ob madžarski meji. Na Madžarskem so vesti o nemški zasedbi Bratislave vzeli z nezadovoljstvom na znanje in budimpeštanske vesti trdijo, da je Slovaška zdaj nemška pokrajina, ki ne bo več samostojna.

Iz Berlina poročajo

da je gdanski senat imenoval okrožnega vodjo narodnosocialistične stranke Forsterja za poglavarja svobodnega mesta Gdanska.

Forster je že nastopil svoje mesto.

Borum. — J. M.:

Mož brez imena

Zgodovinska povest iz rusko-turške vojne

Pozno ponoči je bilo. Redki uradniki, učitelji, trgovci in oficirji, ki so obiskovali edino čajarno v Verclinu, majhnem gubernijskem mestu v vzhodnem delu Rusije, so se že bili zavili v svoje kožuhe in šli domov. Bradati strežniki čajarne v visokih škornjih in rdečih haljah, prepasanih z usnjenimi pasovi, so zehali in gledali zdaj na počasni napredujoča kazalca tiktakajoče ure, ki je visela poleg črne podobe Matere božje, zdaj na edinega gosta, ki je sedel poleg skodelice, polne čaja, in si podpiral glavo, kakor bi ga bile mučile hude skrbi.

Bil je še mlad, kakšnih 21 let star mož, po obleki zemljiški gospodar, prijetnih potez, iz katerih si bral razumnost in dobrodušnost, pa tudi lahkomišelnost, slabost in željo po uživanju. Strežnik je že pogasil svetilke po kotih in je čakal samo odlašilnega udarca ure, ko bo treba čajarno zapreti, da s sladko vlijudnostjo odpravi čudnega gosta.

Tedaj pa so se odprla vrata in v veliko nejevoljo strežnika je vstopil nov zapozneli gost. Tudi ta je bil mlad, kakšni dve leti starejši od prvega. Njegov nastop je bil samozavesten in vojaški. Podoben obrazov obeh gostov očitna, samo poteze drugega gosta so pričale o prevelikem uživanju življenja, zraven pa tudi o pomanjkanju. Obleka drugega prišleca je bila obleka boljših, celo najboljših slojev, vendar je kazala nekako

elegantno zanikrnost, kar je velevalo izkušnim ljudem, da se je treba takih ljudi izogibati.

Novi gost se je razgledal okoli sebe in tiho vprašal strežnika, kakoč na mladega muža, zamišljeno sedečega za mizo: »Kdo je to?»

Strežnik je skomignil z rameni, toda mladi mož, po katerem je drugi prišlec povpraševal, je zdajci dvignil glavo in pogledal novega gosta.

»Sveta Mati božja kazanska!« je vzkliknil z neprikritim veseljem drugi gost. »Osip Fedorovič Dragomov! Ali si ti?»

Pohitel je k bolj začudenemu kakor razveseljenemu, da bi ga objel.

Osip se je branil objema. »Kaj pa iščeš ti tu, Ivan Ivanovič Kuparenko?« je odvrnil. »In v tej obleki? Misliš bi, da si v Sibiriji na kitajski meji kot oficir tamkajšnjih vojakov.«

»To je že minulo, bratec!« je odgovoril Ivan. »Nisem mogel prenašati tamkajšnjega podnebja. Sicer pa, kaj bi lagal svojemu dragemu gospodarju in mlečnemu bratu! Naglasi so me. Karte, da, karte!«

»Karte, ki jih znaš tako mešati, da je tebi prav«, je resno pripomnil Osip. »Kaj pa zdaj počneš?»

»Ničesar, vaše blagorodje, moj dragi mlečni brat. Preživljati me mora začasno moja

mati Praksenija, tvoja dobra dojilja. Hvala sveti Materi božji, da sem naletel na tebe. Ti mi boš že dal službo na svojih posestvih... Čaj! Čaj z rumom!« je nahrulil strežnika, ki se mu je ves čemeran približal.

»Samovar ne gori več«, je bil strežnikov odgovor.

»Salamenska zanikrnost«, je zagodrnjal Ivan. »Potem mi pa prinesi ruma, samega ruma brez čaja.«

»Dovoljujem si opozoriti vaše blagorodje«, je gostobesedil strežnik, »da bomo morali čajarno v nekaj minutah zapreti.«

»Kar zapri, midva ostaneva tu. Kaj ne, Osip?« je rekel Ivan zaupljivo k Osipu, ki je bil že vstal. »Daj, stisni v umazano šapo strežnikovo rubelj, jaz slučajno nimam drobiža.«

Osip se je nasmehnil in ustregel Ivanovi želji. Ves uslužen je prinesel strežnik kozarec ruma, ki ga je Ivan na dušek izpil.

»Br, je to hudičeva reč!« se je hudoval. »Ali nimate šampanjca v vaši špelunki? Da? Tedaj ga prinesite dve steklenici, toda francoskega!« Strežnik je hitel, da svojima odličnima gostoma hitro ustreže.

»Debel denar torej imaš, Ivan!« je menil zemljiški gospodar Osip.

»Niti umazane kopejke, bratec. Ze dolgo nisem videl rublja«, je zatrdil Ivan. »Ce mi ti lahko pomagaš z nekaj bankovci, mlečni brat... Kar se pa šampanjca tiče, računam nate, vaše blagorodje. Saj smem biti tvoj gost?«

»Stari predrznesh si ostal. Pa naj bo«, je rekel Osip in je vrgel pustolovcu nekaj bankovcev, ki jih je ta nekako nebrizno popadel

Iz Burgosa je prišla nepotrjena vest, da se je general Franco odločil za izstop Španije iz protikomunističnega pakta, ki ga je nedavno podpisal. Ta odločitev je bila sprejeta po dolgotrajnem posvetovanju vlade.

Sofijski list »Dnes«, ki je glasilo predsednika bolgarske vlade Kiosevanova, objavlja uvodnik, v katerem pravi, da sta

Jugoslavija in Bolgarija odločeni izvajati politiko neodvisnosti in nevtralnosti.

»V tem pogledu pojde Bolgarija roko v roki z Jugoslavijo. Boljši je vrabec v roki, kakor golob na strehi. Tako misli danes ves bolgarski narod, ki noče več čuti o kakšnih pustolovščinah. Bolgarski narod želi ustvariti svoje upravičene težnje in zahteve po mirnem potu. Danes je dejstvo, da obstojata na Balkanu dve državi, ki predstavljata združeni, silo 23 milijonov duš in oboroženo vojsko treh milijonov pušk. Ta resnično miroljubni blok ima vse možnosti za varovanje miru in branitev pravic bolgarskega in jugoslovenskega ljudstva.«

Dopisi

LOKE — ZAGORJE. Gradbeni odsek Sokolskega doma na Lokah pri Zagorju priredi v nedeljo 3. septembra ob pol 15. uri na sokolskem telovadišču v Zagorju veliko javno tombolo, katere čisti dobiček je namenjen za kritje stroškov Sokolskega doma na Lokah-Kisovcu, katerega bodo zgradili Sokoli rudarji. Glavni dobiček je spalna oprema ali trije jurji, druga vol ali pa dva jurja in še osem lepih tombol in nad tristo praktičnih dobikov. Vse prijatelje iz bližine in daljne okolice vabimo, da pridno segajo po tombolskih tablicah, ki so po 3 din.

SV. BARBARA V HALOZAH. Sokolska četa je pridno na delu in zbira sredstva, da si v okviru Petrove petletke zgradi skromen dom, ker zdaj pač nima primernih prostorov, da bi se razmahnila. V nedeljo 20. avgusta je četa uprizorila igro »Svojeglavec«, katero so igralci prav dobro podali. — Tudi razna druga društva so pridno na delu. Po-

in potisnil v žep. Zahvalil pa se je samo z lahkim poklonom.

Strežnik je zdaj uslužno odmašil eno izmed steklenic in natočil biserno čiste tekočine.

Pustolovec je prijel kozarec: »Na zdravje neveste vašega blagorodja, lepe in velikodušne Ksenije! Ali pa je morda že gospa?«

»Pusti to!« je odvrnil Osip čemerno. »Kdo ve, če bo iz te moke kaj kruha!«

»Čudim se takim besedam, čudim pa se tudi, da sem dobil vaše blagorodje tukaj v civilu, ko sem si vendar mislil, da si brhek gardni oficir v Petrogradu. Slišal sem namreč, da si že napravil vstopni izpit.«

»Pri izpitu sem padel...!«

»Padel? Kljub pokroviteljstvu velespoštovanega gospoda strica, polkovnika Pavla Abramoviča Dragomova?«

»Temu pokroviteljstvu se moram zahvaliti, da mi je car na predlog izpitne komisije dovolil čez leto dni izpit ponoviti.«

»No, torej?«

»Zdaj se bliža rok, a jaz se nisem nič učil. Ljubezen do moje lepe sestrice, dobri tovariši, zabave vseh vrst so bile povod, da sem učenje neprestano odlašal. Nedavno sem ves prestrašen ugotovil, da je že skrajni čas za učenje. Prišel sem v to mesto, ker živi tu baje neki stari oficir, ki zna izredno dobro pripraviti nesrečne mlade ljudi za oficirsko izkušnjo.«

»Stari Sojka? Ta je umrl, vaše blagorodje. Prejšnji teden ga je pop pokopal.«

»Tedaj sem izgubljen!« je godrnjal Osip.

»Pusti izpit,« je tolažil Ivan. »Ali moraš biti baš oficir? Saj tudi drugi ljudje kaj ve-

družnica Sadjarskega in vrtnarskega društva si je zgradila lastno sušilnico in so že pričeli sušiti sadje. Zdaj so nam potrebni še dobri odjemalci za odkup lepega suhega sadja. — Podporno društvo, ki si je nadelo nalogo, da daje čez zimo ubožnim šolarjem obed, pa tudi obleko, bolj težavno izhaja. Zato pa je neko drugo društvo poslalo celoten odbor na »zdravljenje« v Varaždinske toplice. Imamo vtisk, da bi se dal ta denar kje drugje koristnejše porabiti. Pa še drugič kaj več.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na sejmu v Konjicah so se trgovali za kg žive teže: voli II. po 4.50, III. po 4, telice II. po 4.50, III. po 4, krave II. po 3.50, III. po 3, teleta I. po 4.50, II. po 4 din. V Mariboru so bili: debeli voli po 3.80 do 5, poldebeli po 3.25 do 4, plemenski po 4.25 do 5.50, bikji za klanje po 2.75 do 4.25, klavne krave debele po 3.75 do 4.50, plemenske krave po 3.50 do 4.75, klobasarice po 2 do 3, molzne krave po 4 do 5.45, breje po 3.50 do 4.50, mlada živina po 3.75 do 5.25, teleta po 4 do 6 din.

SVINJE. V Konjicah so bili za kg žive teže: špeharji po 8, pršutarji po 7, v Ptuj: pršutarji po 7.75 do 8, debele svinje po 9 in plemenske po 6.50 do 7.50 din. Pujski, 6 do 12 tednov stari, so bili v Ptuj po 60 do 170 din za rilec.

HMELJ. Obiranje v Savinjski dolini se zaključuje. Obrano blago je odlične kakovosti in gladko zelene barve, toda količina je majhna. Tudi najbujnejši nasadi, ki so obetali polno letino, zaostajajo za cenitvami. Vztrajno se zatrjuje, da pridelek v Savinjski dolini ne bo znašal 20.000 metrskih stotov. Cene se gibljejo od 35 do 40 din za kg.

KRMA. V Konjicah so prodajali lucerne po 60, seno po 45, slamo po 20 din za 100 kg. Zaradi pomanjkanja se cene krmi povsod na Slovenskem ne morejo dvigati.

VINO. V konjiškem okolju stane pri vinogradnikih navadno mešano vino 4 do 5, finejše sortirano pa 6 do 7 din liter.

SIROVE KOŽE. V Konjicah so se trgovale: goveje po 8, telečje po 10, svinjske po 6 dinarjev za kg.

ljajo. Oficir ni nič drugega kakor sijajna beda, vem to. Seveda, če imaš potreben drobiž, je drugače. No, ti ga imaš. Pri tem pa naj si dovolim, vaše blagorodje, odkritosrčno podvomiti, da imaš ti lastnosti za oficirja. Ti si predober, preveč plemenit, premehek, pre...«

»Že vem, že vem,« ga je prekinil Osip bridko se nasmehnivši. »Tudi veselja nimam za vojaški stan. Toda naslov oficirja moram imeti. Izza časa velikega cara Petra so se vsi moški člani naše rodbine povzpeli do visokih vojaških mest in po oporoki mojega očeta je prevzem moje dediščine navezan na pogoj, da bom oficir. Da, še več! Mojega očeta brat, pravkar omenjeni polkovnik Pavel hoče dati svojo hčer Ksenijo samo oficirju.«

Oba sta umolknila in Osip je hitro izpil dva kozarca šampanjca.

»Hudo je to, hudo!« je mrmral Kuparenko in počasi pil prijetno pijačo. Tedaj pa se mu je razjasnil obraz. Posebna misel mu je bila padla na um. Premišljal je nekaj časa in zvit nasmešek je zategnil njegova usta.

V njem je dozorel neki načrt.

»V kateri garniziji moraš delati izkušnjo?« je vprašal.

»Kjer hočem. Na vsak način pa v mestu, kjer so višja vojaška oblastva,« je menil Osip.

»Razumem. Ali kaj misli vaše blagorodje na Tiflis ali Odeso?«

»Zakaj pa prav na ti mesti? Tam me vendar nihče ne pozna!«

»Saj prav zato. Naj delam jaz zate izkuš-

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 30. avgusta v devizah (prve številke pomenijo službene tečaje, druge v oklepajih pa tečaje na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 188.40 do 191.60 (za 233.23 do 236.43) din;

1 ameriški dolar za 43.98 do 44.58 (za 54.70 do 55.30) din;

100 francoskih frankov za 107.60 do 109.90 (za 133.25 do 135.55) din;

1 holandski goldinar za 23.66 do 24.04 (za 29.29 do 29.67) din.

Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 454 din. Nemške klirinške marke so bile po 14.30 din.

Sejmi

4. septembra: Bogojina, Vuhred, Kranj, Mozirje, Murska Sobota, Nedeljšče, Ormož, Planina v Beli Krajini, Slovenj Gradec, Sv. Lovrenc pri Prozinu, Tinsko, Zreče;

5. septembra: Čušperk, Sv. Lenart v Slovenskih goricah;

6. septembra: Dobje;

7. septembra: Cven, Sv. Gora pri Sv. Petru pod Sv. gorami, Šmarjeta pri Rimskih toplicah, Topolovec, Vojnik, Zagradec, Zernovnica;

8. septembra: Negova (samo blagovni);

9. septembra: Bušča vas, Gradac, Lukovica, Velike Lašče, Vrh pri Logatcu;

10. septembra: Puconci.

Drobne vesti

— **Kmetijska šola v St. Juriju ob južni železnici** začne v drugi polovici septembra novi letnik, za katerega je še čas vložiti prošnje. Tisti kmečki sinovi, ki se žele izobraziti v teoretičnem in praktičnem kmetijstvu, zlasti v obdelovanju polja in živinoreji, sadjarstvu in vrtnarstvu, pa tudi v vseh drugih panogah kmetijstva, naj takoj vložijo svoje prošnje na ravnateljstvo šole. Izobrazba v kmetijstvu je dandanes vsakemu kmečkemu gospodarju potrebnejša kakor kdajkoli prej. Saj brez te se bo težko obdržal na kmetiji. V to šolo se lahko prijavijo tudi tisti kmečki sinovi, ki bi letos morali odslužiti vojaški rok, ker ga lahko preložijo na prihod. I. Stroški tega šolanja so nizki, saj jih po večini poravnava banska uprava, da jih vsak kmečki posestnik lahko znore. Zato, kmečki starši, dajte svoje sinove v kmetijske šole.

njo, bratec. Sijajno bom napravil oficirski izpit. Ali imaš morda svoje listine pri sebi?«

Zemljiški gospodar je izvlekel iz žepa svoje listine in jih zmajaje z glavo izročil pustolovcu, ki jih je skrbno pregledal.

»Lasje črni, oči črne, obrvi črne, obraz okroglast, nos in usta pravilna, nobenih posebnih znakov... Vidiš, to velja lahko tudi zame. Velikost prav tako. Zgodovino tvoje ga življenja tudi poznam. Prav lahko bo šlo. Ali te v Odesi nihče ne pozna?«

»Nihče!« je odvrnil Osip, ki Ivanovega govorjenja še ni čisto razumel. »Le adjutant Stupinski, ki je lani istočasno z menoj delal izkušnjo, me pozna. Njegov polk je v Odesi.«

»Pa vzemiva Tiflis. Tam sva oba nepoznana. Vaše blagorodje bo torej delalo oficirski izpit v Tiflisu.«

»Kako misliš?«

»To se pravi, jaz bom delal izpit pod imenom Osipa Fedoroviča Dragomova. Ko bom imel izpit v žepu, bom kot novopečeni oficir prosil za dopust v Petrograd. Dopust mi bo gotovo dovoljen. Na poti proti Petrogradu te bom obiskal in ti izročil izpitno listino in uniformo. Med tem časom pa se moraš skrivati. Nato pojdem jaz svojo pot, a ti boš nadaljeval potovanje v Petrograd. Tam se boš pač moral s pomočjo strica in drugih pokroviteljev potruditi, da boš dosegl namestitvev pri enem izmed polkov v bližini glavnega mesta. Po nekaj mesecih vselega življenja prestopiš z naslovom in častmi v rezervo, se oženiš s svojo Ksenijo in začneš gospodariti na svoji zemlji. Kuparenko pa bo že kako našel zaposlenje. Kaj

Novice

* **Rojstni dan našega mladega kralja Petra II.** bo v sredo 6. septembra in se bo proslavil v vsej državi prav slovesno.

* **Visoko odlikovanje Cvetkovića in dr. Mačka.** Predsednik vlade Dragiša Cvetković in podpredsednik ministrskega sveta dr. Vladko Maček sta bila odlikovana z redom belega orla I. stopnje.

* **Prvi ban nove Hrvatske.** Za bana banovine Hrvatske je bil imenovan narodni poslanec dr. Ivan Šubašić, za podbana pa vseučiliški prof. dr. Ivo Krbek.

* **Vestfalci so se vrnili v torek popoldne** nazaj v vestfalske črne revirje. Slovo na ljubljanski postaji je bilo prav prisrčno. Odhajali pa so vendar zaskrbljeni zaradi črnih oblakov, ki se zbirajo nad Evropo. Ko je krenil vlak s postaje, jih je množica toplo pozdravljala v slovo.

* **Dolenjski kmečki praznik v Novem mestu.** Dolenjska društva kmečkih fantov in deklet prirede v nedeljo 3. septembra velik kmečki praznik, na katerem bo sodelovala vsa Dolenjska. Spored: ob 14. bo zbirališče v Kandiji, ob pol 15. odhod spreveda (koscev, grabljic, teric, klepačev, malih koscev, malih grabljic, jahačev, mlatičev, kolesarjev in okrašenih voz) skozi Novo mesto na tekmovališče pri Osolniku v Bršljinu. Ob 15. bo kmečko-mladinsko zborovanje, na katerem bodo govorili zastopniki Zveze kmečkih fantov in deklet in zastopniki drugih društev. Ob 16. bosta tekma teric z narodnimi običaji in tekma klepačev. Po prireditvi razglasitev tekme in kmečka veselica. Pozivamo vse, da se z nami združite v veliko narodno manifestacijo za svobodo in pravico našega ljudstva.

* **Sokol v Ptuj priredi 8. septembra veliko tombolo,** katere čisti dobiček je namenjen zgradbi Sokolskega doma. Glavni dobiček je 3000 din v gotovini. Nadaljni dobitki so nevestina bala, kuhinjska oprava, rejen voliček in pet koles. Vseh tombol je 25, poleg tega pa še 1500 lepih dobitkov v skupni vrednosti 30.000 din. Tablice so naprodaj pri trgovcih in v trafikah po 2 din. Ker je zanimanje veliko in je določeno le manjše število kart, zato hitite z nakupom, da si tako omogočite pot k sreči.

ti ni vse to jasno kakor voda v studencu? Ali ni ta predlog pameten, vaše blagorodje?»

Trajalo je nekaj časa, da je poštene mladi zemljiški gospodar doumel ta sleparski predlog, a še dalje časa je trajalo, da je pristal nanj. Dolgo časa je okleval, toda naposled je zmaga v njem lahkomišelnost mladega človeka. Up, da se bo brez truda dokopal do zaželenih oficirskih časti, na kateri visijo tako dragoceni stranski pogoji, je bil prezapeljiv. Ponovno naročeni šampanjec je storil svoje, da je njegova vest otopela.

2.

Bilo je pomladi leta 1877. Leto poprej so na Balkanskem polotoku preizkusili Srbi svojo moč proti polmesecu, a so bili preslabi. V vsej Rusiji so se slišali glasovi, terjajoči pomoč bratom po krvi in veri. Vse je govorilo o vojni, ki da bo kmalu nastala. Prijavljali so se številni prostovoljci. Potrebnovali so oficirje in so jemali v oficirsko službo vsakogar, ki je bil vsaj na pol sposoben.

Osip, ki je imel udobno stanovanje pri vdovi Prakseniji Ivanovni Kuparenkovi, svoji nekdanji dojlji, ter ves v skrbeh in razburjen čakal poročil iz Tiflisa, je požiral te vesti zdaj s strahom, zdaj z veseljem upanjem. Praksenija mu je morala vse pripovedovati in prinesiti vse časopise, a sam se ni upal iz stanovanja, da bi ga ljudje ne bili videli. Naposled je nekega dne prispela brzjavka: »Izkušnjo srečno napravil. Sem oficir in sem prosil za dopust za Petrograd.«

Osip je bil zelo vesel. S tem je bil storjen prvi korak do dolgo zaželenega smotra. Iva-

Le usnjar zna ustrojiti kožo

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

* **Starše, ki nameravajo šolati svoje otroke na trgovskih šolah,** opozarjamo na enoletno državno priznano trgovsko učilišče Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobrnska cesta 15. Ta šola pripravi učence (-ke) v enem šolskem letu za raznovrstne pisarniške službe v raznih gospodarskih podjetjih, pri trgovcih, pri odvetnikih, v spedicijah, v denarnih zavodih itd. Zavod je potrjen od ministrstva in ima pravico javnosti (trodbinska doklada, železniška karta). Izpričevalo velja tudi kot dovršena učna doba in dve leti pomožniške prakse v trgovski obrti. To je največji in najmodernejši zavod te vrste v naši državi. Pišite po brezplačna šolska izvestja in nove prospekte s slikami. Šolnina zelo zmerna. Toplo priporočamo ta naš prvi slovenski zavod.

* **Druga skupina vestfalskih Slovencev je prišla.** Te dni se je na ljubljansko postajo pripeljalo okoli 400 naših izseljencev z Vestfalskega. Na postaji jih je prisrčno sprejelo številno občinstvo. Navzočni so bili pri sprejemu tudi zastopnik banovine ravnatelj izseljenskega urada g. Fink, zastopnik župana in drugi. Vsa skupina je potovala pod vodstvom predsednika Zveze jugoslovanskih katoliških društev v Nemčiji g. Ivana Lindiča. Večina dospelih rojakov je zaposlenih v industrijskih središčih okoli Essena. Tako jih je prišlo samo iz Moers-Meerbecka 80, iz Marxlocha 70, mnogo pa tudi iz Gladbecka, Hamborna, Duisburga, Osterfelda in Essena. V Nemčijo se bodo vrnili 12. septembra iz Maribora. Želimo jim, da bi jim bili čim prijetnejši dnevi, ki jih bodo preživel doma.

* **Državna meščanska šola v Ptuj.** Vpisovanje bo 1., 2. in 3. septembra, vsak dan od 8. do 12. V I. razred se lahko vpišejo učenci iz ptujskega sodnega okraja, ki so z dobrim uspehom dovršili 4. razred ljudske šole in niso prekorčili 14. leta. Za vpis v I. razred morajo predložiti spričevalo o dovršenem 4. razredu ljudske šole, krstni list, prijavo, kolkovano z 10 din, in potrdilo o višini vplačanih davkov. Za vpis po 5. septembru je treba vložiti posebno prošnjo na upravitelstvo šole. Popravni izpiti bodo 4. in 5. septembra. Ostala navodila v letnem poročilu in na šolski oglasni deski.

* **Dr. Miroslav Lukan.** Te dni je umrl v Ljubljani g. dr. Miroslav Lukan, veliki župan v rokoju. Pokojnik je bil po rodu Dolenec. Po končani študiji se je posvetil političnopravni službi in je bil izprva pri deželni vladi. Ob prevratu pa se je takoj postavil na razpolago deželni vladi za Slovenijo in je bil postavljen za gerenta v Celju. Naposled je bil imenovan za velikega župana v Ljubljani. Na tem odgovornem mestu je ostal pol leta. Bodi mu blag spomin!

* **37 okostnjakov pod novo cesto pri Bregani.** Od Zagreba proti Bregani in dalje v Slovenijo se gradi moderna avtomobilska cesta. Pri teh delih je zaposljeno večje število delavcev, in ti delavci so v vasi Klokečevcu ne daleč od Bregane naleteli na čudno najdbo. Pri kopanju temeljev za novo cesto so našli 37 okostnjakov. Tod, kjer kopljejo novo cesto, so polja in travniki domačinov. Trupla so bila zakopana največ me-

nov načrt se je bil posrečil. V silni nestrpnosti je čakal prihoda svojega mlečnega brata, da bo prevzel od njega izpitno listino ter z njo pohitel k ponosnemu stricu in k ljubljani Kseniji.

Toda dnevi in tedni so minili, a Kuparenka ni bilo od nikoder. Medtem so se politične razmere čedalje bolj ostrile, vojna je bila gotova.

Naposled je prispela brzjavka: »Dopusti ustavljeni, moj polk mobiliziran, korakam na bojišče. Na svidenje po vojni.«

Ta brzjavka je bila kakor strela iz jasnega za uboga Osipa. Kaj bo zdaj? Neki drugi človek je šel z njegovim imenom na bojišče! Z najrazličnejšimi ljudmi se bo sestel in zadeva bo razkrinkana. Če Ivan pade v vojni, bo njegovo ime zapisano na listi mrtvih, ime živega Osipa Dragomova. Pri vsem tem pa ne more nikomur zaupati svoje bridke usode in tudi v javnosti se ne sme pokazati. Silen strah se ga je polastil...

Vojna se je začela. Kavkaška armada, pod katero je spadal polk lažnega Dragomova, je prešla v Aziji armensko mejo, medtem ko se je druga armada zbirala pri Kišinevu in se pripravljala na prehod Donave.

Med vojaki te armade kakor po vsej deželi so se širile vesti o napredovanju kavkaške armade v Aziji. Vsaka vest je javila nove uspehe. Vse je bilo veselo v upanju končne zmage.

V poročilih z bojišča se je ponavljalo ime oficirja, ki je kakor junak iz starega veka delal čudovite reči. Imenoval se je Osip Fedorovič Dragomov. Kmalu je o njem govorila vsa Rusija.

Tako je javila neka vest, da se je mladi oficir na čelu svoje čete preril v sredo sovražnih vrst in lastnoročno ugrabil sovražno zastavo. Pozneje je baje ujetega generala rešil iz sovražnikovih rok. On je bil baje tisti, ki je ugrabil sovražniku važen transport živil. Pri napadu na Ardahan je baje prvi preplezal sovražnikove utrdbe in zasadił nanje rusko zastavo. Bil je baje že ponovno pohvaljen in odlikovan. Sam veliki knez da mu je pripel na prsi Jurijev križec.

Tako in podobno so se glasila časopisna poročila, zlasti tista, ki jih je prinašal mali list v Vercinu. Pridna dojlja je kar plavala v veselju, saj je bil junak, o katerem so toliko pisali, v resnici njen sin, a tistega, ki so na njegovo ime prihajale vse te časti, je bila dojlja, ko je bil še dojenček.

Osipa pa so vse te vesti spravljale v obup. Zdaj je bila verjetnost, da bo sleparstvo odkrito, še mnogo večja.

Čudno pa je bilo, da pravi Osip ni prejel od slovečega nosilca njegovega imena niti enega pisma. Tako tudi ni vedel, ali Ivan dobiva njegova pisma, ki mu jih je pošiljal pod imenom Praksenije. Zato sta bila Osip in Praksenija presenečena, ko so naenkrat utihnile vse vesti o lažnem Osipu. Vsi listi so nehali pisati o njem. Bilo je verjetno, da je bil ranjen ali celo ubit.

Naposled je prišlo pismo — iz Odesa. V njem je bilo na kratko zapisano: »Ležim bolan in ranjen v bolnišnici v Odesi. Brez vseh sredstev. Pošlji štiri sto rubljev.«

(Dalje prihodnjič)

ter globoko, nekatera celo le pol metra in sicer v različnih legah, po večini pa na hrbtu. Ponekod sta bila kar po dva ali trije okostnjaki skupaj. Pri nekem okostnjaku so bila usta zelo odprta in napolnjena z zemljo, da se je moral zbuditi vtisk, kakor da je bil ta človek živ pokopan, odnosno da je bil le navidezno mrtev ko so ga pokopali. Vse lobanje imajo brez izjeme zelo zdrave zobe, kar kaže, da so bili to možje v najboljših letih. Seveda danes v vsem okolišju nihče ne zna pojasniti, kdaj so bili ti mrlički pokopani. Sodijo, da so ti okostnjaki ležali v zemlji že nekaj stoletij. Verjetno je, da so iz časa kmečkega upora. Prav čez te kraje je vodil Matija Gubec svojo vojsko in je v Dobovi, nekaj kilometrov od tega kraja, imel svoj tabor.

*** Koroške novice.** V Apačah se je smrtno ponesrečil s kolesom Lenart Žaver, ko se je s svojima bratoma peljal domov iz Celovca, kjer je bil zaposlen kot krojaški pomočnik. Stel je šele 26 let in se ni nikoli sramoval materine govorice. Bil je dober pevec. Njegova smrt je zbudila mnogo obžalovanja. — Na Žvabeku je umrla Lina Jugova, stara šele 28 let. Bila je precej krepko dekle, pa je šla v tvornico na Predarlskem, odkoder se je vrnila jetična domov. — Izpod Dobrača poročajo »Koroškemu Slovincu«: Zdaj kosimo in pobiramo vse do zadnje travice. Kako bi sicer mogli krmiti živino, ko so nam končno veljavno vzete vse planine od Šmohorja pa do Vrat. Mi samo od daleč gledamo, kako gradijo Italijani utrdbe in se čudimo, da imajo ob nemški meji tudi slovenske napise. Ker Jugoslovenov ni nikoli na naše gore, veljajo ti napisi menda le nam in naša govorica po italijanskem mnenju torej ni nemško narečje. Ko bomo letos odgnali živino s planine, nam bo posebno hudo in s strahom gledamo v bodočnost, kam prihodnje leto z živino.

*** Požar v jutrnjih urah.** V Spodnjih Pavlovičah je zgodaj zjutraj nastal požar v gospodarskem poslopju posestnika Franca Novaka. Domačim in sosedom, ki so prihiteli na pomoč, se je komaj posrečilo rešiti živino iz hleva, vitelj in slamoreznico. Mlatilnica in čistilnik za žito pa sta zgorela. Novak je bil zavarovan za tretjino vrednosti.

*** Požigalec iz Šenčurja je umrl v zaporu.** Nedavno je nastal v Šenčurju velik požar, ki je uničil gospodarsko poslopje tamkajšnjega župana g. Umnik. Požar je zanetil iz maščevanja berač Likozar iz Milj, ker ga je hotel župan oddati kot pijanca in delomrzneža v zavetišče v Mengšu. Likozarja so spravili v kranjske sodne zapore, kjer ga je te dni našel ječar mrtvega. Zadela ga je kap, kar pa ni nič nenavadnega, saj je zadnja leta pil samo gorilni špirit.

*** Roparski napad pri Polzeli.** Nedavno zjutraj je šel po cesti skozi gozd Sv. Andraža na Polzelo krošnjar iz Djurmanca v savski banovini Josip Pavič. Nekako na sredini poti sta ga ustavila dva neznanca in zahtevala, da jima izroči ves denar. Pavič jima je v strahu izročil 5000 din gotovine, kolikor je imel. Ostalo blago in žepno uro, ki je bila manj vredna, sta pustila in izginila v gozd. Pavič je prijavil napad orožnikom v Zalcu.

*** Moletova je bila ustreljena po nesreči.** Nedavno se je v dolenskem gozdu blizu vasi Vrha pri St. Rupertu dogodila nesreča, pri kateri je izgubila življenje mlada mati Rozalija Moletova. Domneve, ki so nastale po tem žalostnem dogodku, da jo je namreč njen mož nalašč ustrelil, so bile ovržene pri raztelesenju pokojnice. Možu se je namreč puška po nesreči sprožila, ko sta šla skozi gozd, in je naboj zadel ženo, ki je korakala pred njim.

*** Razbojnik Rogan se skriva po Savinjski dolini.** Znani mariborski razbojnik Alojz Rogan je bil predzadno nedeljo v Celju ter se mu je tik pred aretacijo posrečilo zbežati. Baje se zdaj skriva po gozdovih v Savinjski dolini, predvsem v okolici St. Petra. Orožniki so pridno na delu, da ga primejo.

*** Neznani mrlič v gozdu pri Mednem.** V gozdu ob stari cesti iz Mednega proti Tome-tovi gostilni so našli truplo neznanega moškega. Pokojnik je star nekaj izpod 40 let. Obleden je v temnomodro progasto obleko in v zelo fino perilo.

*** Mladeniči rekruti!** Oni, ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve ali skrajšanega roka službe, čimprej vstop v kader, odložitev službe v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. Vsa pojasnila daje za malenkostno plačilo koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. — Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 din.

*** Sprejem mladeničev v inženjersko in artilerijsko podoficirsko šolo v starosti od 18 do 21 let.** Vsa tozadevna pojasnila dobite ustno ali pismeno: Koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica št. 14. Za pismeni odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 din.

Iz Prekmurja

Škof Čeng v Prekmurju. Nedavno je prišel v Mursko Soboto kitajski škof Čeng, ki se je pripeljal tja od Sv. Jurija ob Ščavnici z avtomobilom. Ker je bila drugega dne nedelja, je imel škof Čeng slovesno sveto mašo, med katero je tudi obhajal vernike. Kitajski škof je obiskal še druge kraje v Prekmurju.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Vkuhanje češplje za zimo. Kilo in pol sladkorja, tri četrtinke litra vode, tri četrtinke litra kisa, skorjico cimeta in tri klinčke (žbice) skupaj zavri. Med vrenjem poberi umazane penice. Ko vre 20 minut in je sladkor postal čist, odstavi, da se shladi. Med tem pa na gosto naloži v kozarec tri kile opranih in osušenih češplj. Pazi pa, da vzameš samo zdravo sadje in tudi ne preveč zrelo ali mehko. Ko je sladkor še mlačen, ga vlij na češplje, s papirjem zakrij kozarec, da ne pade noter muha, in pusti tako tri dni. Čez tri dni ocedi sladkor in ga še enkrat dobro prevri. Ko se sladkor malo shladi, ga vlij na češplje. Češplje pa morajo biti s tekočino pokrite, in če je sladkorja premalo, ga še malo skuhaj. Kozarec spet samo s papirjem pokrij in šele tretji dan dobro zaveži in shrani. Tako vkuhanje češplje so zelo okusne kot kompot za zimo.

Gobe v omaki. Tri četrti kile jurčkov očisti in tenko zreži, nato jih popari in ocedi. Na malo masti prepraži eno drobno čebulo, dodaj jurčke in malo sesekljane zelenega peteršilja in jih duši. Potem dodaj malo limonovega soka, osoli, popopraj in duši dalje. Ko so jurčki že mehki, dodaj osminko litra kisle smetane, v kateri si dobro zmešala žličico moke. Če je omaka pregosta, jo še malo zalij z vodo. Vre naj še četrto ure.

Praktični nasveti

Ovelo zelenjavo (tudi solato) najhitreje osvežiš, če jo namočiš v vodo, kateri si primešala žličico sode bikarbone.

Fizol, grah in slično se v loncu med kuhanjem ne pripali, če lonec pred kuho namažeš z mastjo.

RADIO

LJUBLJANA

od 3. do 10. septembra

Nedelja, 3. septembra: 8.00: Ruski sekstet. — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Citraški dueti (Mezgilits in Hebein). — 10.00: Prenos tabora bojnikov z Brezij. — 11.30: Koncert radijskega orkestra. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Kvartet: Adamič, Golob, Hubad, Pešl. — 17.00: Kmetijska ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. — 17.30: Orglice in harmonika (Petan in Stanko), vmes bo pel Roman Petrovič narodne ob sprelejanju

harmonike. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.40: Nacionalna ura. — 20.00: Koroške pesmice (plošče). — 20.30: Koncert (Pavla Lovšetova in radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe z velesajma.

Ponedeljek, 4. septembra: 12.00: Duet narodnih pesmi ob spremljevanju harmonike (Janko, Banovec, Stanko). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Eksotični zvoki (plošče). — 18.00: Zdravstvena ura: Obratna in obrtna zastrupljenja (dr. Joža Herfort). — 18.20: Dvočak: Rusalka, fantazija po operi. — 18.40: Mesečni slovstveni pregled (prof. Franc Vodnik). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Zanimivosti. — 19.40: Nacionalna ura. — 20.00: Lahka glasba. Sodelovala bosta Edvard Kovač (harmonikar) in radijski orkester. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Cimermanov kvartet.

Torek, 5. septembra: 12.00: Operetni napevi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Dvospevi (Poldka Zupanova in Lida Kalin Vedralova; pri klavirju prof. Marjan Lipovšek). — 18.40: Organizacijsko prosvetno in kulturno delo pri nas (dr. Vilko Brumen). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Deset minut zabave. — 19.40: Nacionalna ura. — 20.00: Citraški trio »Vesna«. — 20.45: Koncert radijskega orkestra. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe z velesajma.

Sreda, 6. septembra: 11.00: Šolska proslava. — 12.00: Orkestralni koncert (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Šrnel »Štirje fantje«. — 18.00: Mladinska ura: Dedinje, Miločer, Bled, z njih mladi naš kralj stopa v svet (Viktor Pirnat). — 18.20: Reproducirani koncert godbe kraljeve garde. — 18.40: Šola v službi narodne vzgoje (prof. Etbin Bojc). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Poročila o naših izseljencih (Jože Premrou). — 19.40: Nacionalna ura. — 20.00: Koncert pevskega zbora »Ljubljanskega Zvona«. — 21.00: Prenos iz Beograda. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za oddih (plošče).

Četrtek, 7. septembra: 12.00: Pesmi in plesi švicarskih viničarjev (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Baletna glasba (radijski orkester). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Prenos z velesajma. — 18.40: Slovesnica za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Deset minut zabave. — 19.40: Nacionalna ura. — 20.00: Pevski kvartet »Fantje na vasi«. — 20.45: Reproduciran koncert sinfonične glasbe. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Petek, 8. septembra: 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Vesel pozdrav (plošče). — 9.45: Verski govor (dr. Filip Terčelj). — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11.00: Kmečki trio, vmes tercet sester Finkovih, na harmoniki bo spremljal Stanko. — 12.30: Godbe na pihala (plošče). — 13.00: Napovedi. — 13.20: Za zabavo bo igral radijski orkester. — 17.00: Kmetijska ura: Domača uporaba sadja (Fran Kafol). — 17.30: Trboveljski pevski jazz-kvartet. — 18.15: Prenos z velesajma. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.40: Nacionalna ura. — 20.00: Po domače (plošče). — 20.30: Koncert operne glasbe (Mila Kogejeva, Friderik Lupša in radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 9. septembra: 12.00: Plošča za ploščo pisana zmes. — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Plošča za ploščo pisana zmes. — 14.00: Napovedi. — 17.00: Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgersson popotoval v divjimi gosmi (povest v nadaljevanjih); b) Striček Matiček. — 17.50: Pregled sporeda. — 18.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). — 18.40: O slutnjah (prof. dr. Emil Hrovat). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.40: Nacionalna ura. — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Po Mežiški dolini. Večer z naše severne meje. Besedilo pripravil dr. France Sušnik (izvajali bodo člani radijske igralske družine; sodelovali bodo Fantje na vasi). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna (radijski orkester).

Ogrci delajo veliko škodo v trsnicah

Pred dvema letoma je bilo leto hroščev. Bilo jih je izredno mnogo, zato so že tedaj domnevali, da bodo pustili obilo svojega nevarnega zaroda. Zdaj je ta hroščevska golazen v obliki ličink že dorasla in ogrci so začeli vsepovsod delati veliko škodo. Kako nevarni lahko postanejo ogrci za neke rastline, kaže primer v banovinski trsnici v Pekrah pri Mariboru.

Ta trsnica proda vsako leto veliko število trsnih sadik. Letos so v trsnici zasadili 180 tisoč cepljenk, ki bi bile prihodnjo pomlad godne za prodajo. Zdaj pa je zadel trsni nasad v Pekrah nepričakovana nesreča. Cepljenke so se začele sušiti in so uničene skoro že tri četrtine nasada. Ko so preiskali vzrok tega pojava, so odkrili, da so napadli cepljenke ogrci. Očitno jim je ugajala rahla zemlja v trsnici in nežne korenike cepljenk, ki jim morajo iti posebno v slast.

O podobnem napadu ogrcev javljajo z banovinskega posestva v Svečini, kjer imajo le manjšo trsnico za domačo rabo. Najbrž so napravili letos ogrci škodo tudi v drugih trsnicah. Borba proti tem zahrbtnim škodljivcem pa je zelo težavna, ker opravljajo ogrci svoj škodljivi posel globoko v zemlji in so učinki njihovega napada vidni šele potem, ko je rastlina že uničena. Kmetijski strokovnjaki naj se potrudijo, da najdejo uspešen način borbe proti njim.

Naši na tujem

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Iz Clevelanda poročajo, da se je smrtno ponesrečil slovenski pilot letala, ki je tresnilo v morje. V letalu so bili trije člani posadke in so se vsi trije ubili. Smrtno ponesrečen pilot Janez Dražan se je rodil v Ameriki.

Ko je nedavno rojak Ivan Oblat v Clevelandu barval hišo, se je med delom nenadno zgrudil na tla in umrl.

Že več mesecev je Ana Longerjeva, žena slovenskega stražnika Longerja iz Clevelanda, kazala znake slaboumnosti in hkratu bolehalo na srcu. Večkrat se je izrazila, da ji ni več živeti, ker jo hočejo zapreti v ječo. Njen mož je storil vse, kar mu je bilo mogoče, da bi preprečil nesrečo. Tudi njeno mater je naprosil, da je pazila na njo. V nedavni noči je nenadno vstala, poiskala možev samokres in se pred hišo ustrelila v srce.

V vojaški bolnišnici v Hinesu je umrl Jože Gornik v starosti 50 let. Doma je bil iz Grahovega pri Cerknici. V Ameriki je bival okoli 30 let. Ker je rajnik za časa vojne služil v ameriški vojski, je bil pokopan z vsemi vojaškimi častmi.

Kako je Hitler pred 25 leti postal vojak

Tesnejši Hitlerjevi prijatelji so 16. t. m. proslavili v zaključni družbi zanimivo obletnico: 25letnico dneva, ko je leta 1914. Adolf Hitler stopil kot prostovoljec v 16. bavarski pehotni polk. Od leta 1914. do 1. 1918. je bil vojak med svetovno vojno. Napredoval je samo do korporala, toda 15 let pozneje mu je sam vojskovodja Hindenburg izročil vso oblast nad Nemčijo.

V svoji knjigi »Moja borba (Mein Kampf)« označuje dogodke pred 25 leti takole: Začetek svetovne vojne je bil zame odrešitev po mučnih doživljajih v moji mladosti. Še danes me ni sram povedati, da sem tedaj v ne-

V Newburgu sta praznovala nedavno zlato poroko zakonca Volčanskova. Oba sta še čila in zdrava. V zakonu so se jima rodili trije sinovi in štiri hčerke. — V St. Louisu sta pa praznovala srebrno poroko Janez in Franciška Cimerman, v Sheboyganu pa Jože Hren in njegova žena. — V Clevelandu se je poročila Marija Benčarjeva, v Lasalleu sta se poročila Viljem Gregorič in Berta Hurstova, v Milwaukeeju pa Janez Kostanjevec in Ida Mitchellova ter dr. Kovačič in Marija Bizjakova.

Smrt ameriške rojakinje

Kemmerer (Zedinjene države), julija.

Po dveletnem bolehanju za srčno boleznijo je 21. julija zvečer za večno zaspala ga. Barbara Sedejeva. Bila je v najlepši starosti 45 let. Rodila se je v Dobračevi, po domače pri Skalarjevih. V Ameriko, in sicer v Kalifornijo, je prišla januarja 1. 1914. in se mesec nato omožila s Francem Sedejem. V državo Wyoming sta se preselila leta 1924.

Tu zapuša žalostnega moža, s katerim sta živela v lepem zakonskem življenju, in dva sina, v stari domovini pa očeta in dva brata. Sinova sta že odrasla in si že služita kruh.

Rajnika je bila dobra družica svojemu možu in skrbna mati. Zato jo bodo zelo pogrešali. Storili so bili vse, da bi jo ohranili pri življenju. Bila je pri najboljših zdravnikih, a vse ni nič pomagalo. Bila je zelo priljubljena, kar so pričali tudi številni venci in cvetje od društva, članov in prijateljev. Pokopana je bila na kemmerskem pokopališču ob veliki udeležbi občinstva. Bila je mirnega značaja in rada vesela v družbi. Ohranimo jo v lepem spominu, družini Sedejevi pa izrekamo iskreno sožalje!

Jugoslovenski izseljenci v Buenos Airesu so na slovesen način proslavili 550 letnico videvdanske bitke. Ob tej priliki je bilo slavnostno polaganje temeljnega kamna za velik Jugoslovenski dom, v katerem se bodo shajali naši izseljenci. Polaganju temeljnega kamna sta botrovala naš poslanik v Buenos Airesu g. dr. Izidor Cankar in ga. Ana Popovičeva. Svečanosti je prisostvovala velika množica naših izseljencev. Temeljni kamen je bil ovit z jugoslovensko in argentinsko državno zastavo ter izdolben za spominske listine, ki so bile položene vanj. Ob priliki polaganja temeljnega kamna je bilo izrečeno mnogo govorov. Med drugimi so govorili predsednik Društva za postavitev Jugoslovenskega doma arhitekt g. Viktor Sulčič, botrica ga. Ana Popovičeva in boter naš poslanik v Buenos Airesu dr. Izidor Cankar, ki je ob tej priliki izrazil željo, naj bo Jugoslovenski dom za našo kolonijo v Argentini središče vsega prosvetnega in socialnega življenja in naj služi za napredek našim izseljencem v narodni slogi. Svoj govor je dr. Izidor Cankar zaključil z željo, naj bo novi dom tudi v ponos naši ljubljani domovini kraljevini Jugoslaviji.

krst je preстал v Flandriji. Bil je v vojaški bolnišnici na Pomeranskem, ko je izvedel, da se je Nemčija vdala. Tedaj se je odločil, da postane politik in da kot politik napravi iz Nemčije spet močno državo.

× Angleži so iznašli novo steklo. V delavnicah neke angleške kemične družbe so izdelali novo steklo, ki je tako prozorno, da je mogoče tudi skozi 70 cm debelo ploščo tega stekla brati knjigo. Pri tem je novo steklo komaj polovico toliko težko kakor navadno steklo in je tudi nezdroljivo. Novo steklo se imenuje perspeks.

× Napad na predsednika Bolivije. Te dni je bil izvršen napad na predsednika južnoameriške republike Bolivije Buscha, ki je bil smrtno nevarno ranjen. Busch se je pred meseci s prevratom polastil oblasti v Boliviji in je nemškega pokolenja. Imel je namen, da uvede v Boliviji fašistično vladavino.

× Po 33 letih se ji je vrnil spomin. V Milanu v Italiji se je odigrala te dni nenavadna zgodba. V bližini cerkve se je neka 60letna ženska zgrudila nezavestna. Njene spremljevalke so jo spravile v najbližjo lekarno in so tam povedale, da se stara ženska imenuje Giovanna Segrano in da je lastnica nekega hotela na Holandskem. Ko se je zbudila iz nezvesti, je zahtevala v največjem razburjenju, naj jo povedejo k njenemu možu in sinu. Vsi so mislili, da je izgubila pamet. Naposled so jo spemili, da jo pomirijo, do označene hiše. Tam je ženska jokajoč objela nekega starega moža, ki je bil sprva zelo začuden, potem pa je v njej spoznal svojo ženo, ki je bila izgubila pred 33 leti. Kmalu potem se je vrnil domov tudi sin obeh starih ljudi, ki je že poročen in oče dveh otrok. Hotelska lastnica iz Holandskega je, kakor so ugotovili, Lucia Pergoli, ki je v septembru 1. 1906. izginila iz Milana. Nekega dne, ko je šla z doma, je nenadno izgubila spomin. Romala je skozi pol Evrope, dokler ni v Holandiji pod imenom Giovanna Segrano dobila službo v nekem hotelu. Pozneje je s svojimi prihranki ta hotel kupila. Pred kratkim jo je neki nagon povedel v Italijo. Ko je stala pred milansko cerkvijo, se ji je spomin nenadno vrnil. Po 33 letih se je sestala s svojim možem in sinom, ki ga je bila zapustila kot triletnega otroka.

× Najstarejša ura na svetu. Ura, ki šteje skoro 550 let, je gotovo redkost. Tako uro ima francosko mesto Rouen na svojem velikem stolpu, ki spada tudi sam med mestne znamenitosti. Uro je izdelal urar Jehan de Felain leta 1389. Ime tega moža, ki je sestavil takšno tehnično čudo, je po krivici zapadlo pozabljenju. V vseh teh 550 letih ni ura terjala posebnih popravil in gre vendarle na minuto natančno. Urajari, ki so jo preiskali, so izjavili, da ne kaže njeno kolesje skoro nikakih znakov obrabe. V velikem stolpu visi še druga stenska ura, ki izvira iz l. 1447. in so jo popravili l. 1893. Posebnost te ure je ta, da ima samo en kazalec. V svojem obilno okrašenem kazalniku kaže podobe tedenških dni.

× Duhovnice strahovalke praznovernih zamorcev. Brazilski raziskovalci so ugotovili, da živi v pragozdovih Bahije najmanj 400.000 ljudi, ki so naravnost hlapčevsko podložni tucatu duhovnic. Verniki so potomci svoječasnih črnih sužnjev. Vera teh ljudi se poslužuje čisto zelo strogih, naravnost zločinskih pripomočkov. Navzlic svoji okrutnosti obvladujejo duhovnice te ljudi. V mnogih primerih se da dokazati, da so duhovnice povzročiteljice umorov, zlasti s strupom. Zasledovanje duhovnic je skoro nemogoče, ker so jim verniki suženjsko pokorni in vdani. Duhovnice so tudi zelo imovite, ker ne žive samo od darov svojih lahkovernih vernikov, mareveč tudi od podkupnine. Zaradi tega je sklenila brazilska vlada ustanoviti posebno komisijo, ki bo raziskala razmere v Bahiji in predlaga primerne ukrepe proti oblastnim duhovnicam.

× Kitajci kupujejo v Evropi tračnice. Posebni odbor, ki ga je kitajska vlada poslala v Evropo, je pri angleških podjetjih naročil velike množine tračnic. Te tračnice bodo porabili za gradnjo nove železniške proge od Čungkinga proti Čunafuju.

NAPISAL MIEKO BRODNIK

Srce v okovih

ROMAN

43

»Vodja me je poslal s sporočilom, da se ne mislimo umakniti. Dovolj nas je. Novi še pridejo, in takrat gorje vam. Vdajte se. Izročite nam svoje premoženje, potem gremo. Hvalite Boga, če vam pustimo življenje!«

»Povej vodji, da se ne vdamo. Če nas misli izstradati, mu reci, da imamo živeža za trideset dni. Če misli streljati in poklicati pomoč, mu povej, da imamo orožja dovolj in streliva več kakor vi.«

Po teh besedah je zaloputnil polknico. Videč, da je razgovor končan, se je poslanec umaknil, kakor je bil prišel. Kmalu nato so spet počili strelji.

Zdelo se je, da hočejo razbojniki begunce obdržati v šahu, dokler ne dobe pomoči, kajti izprevideti so morali, da je streljanje brez cilja nesmiselno. Oknice so bile iz debelega lesa, ki ga tudi najmočnejši strel ni mogel prevrtati.

Tedaj pa sta se Branko in Janez odločila prekrizati načrte roparjev. Šla sta oprezno pod streho in razkrila nekaj opek. S težkim brunom sta napravila luknjo v sneg, ki ga je bilo najmanj meter na strehi, tako da sta videla okoli hiše. Potem sta pazljivo opazovala, odkod prihajajo strelji.

Nenadoma se je posvetilo z dveh strani. Dve krogli sta udarili ob zid. Tisti mah sta Branko in Janez ustrelila v smeri, od koder se je zablistalo. Dva bolestna krika sta povedala, da sta zadela.

Naglo sta se umaknila v zavetje, še preden se je vsula toča krogel skozi odprtino v podstrešje. Če bi bila tam ostala, bi ju bila zadela smrt.

Sodila sta, da je bilo ob začetku napada morda deset roparjev. Kolikor sta mogla preračunati, je bilo zdaj že najmanj šest mrtvih in ranjenih. Tudi strelji so prihajali le s štirih strani. Torej so ostali še štirje nasprotniki. S tem ne bo tako težko obračunati. Spet sta se vrnila k odprtini in kaj kmalu se jima je ponudila nova prilika za strel. Branko je zgrešil. Janezov strel je zadela. Le še trije nasprotniki so bili sposobni za boj.

Nadja in Mitja sta čakala doli v sobi in pazila ob oknih, da bi preprečila napad na vrata. Mitja je bil oborožen z dvema revolverjema. Nadja pa je stiskala k sebi težko karabinko. Nista prišla do strela. Roparji se niso upali blizu.

V tem se je počasi začelo daniti. Čedalje manj strelcev je padlo na obeh straneh. Ko je skozi meglo posvetilo sonce, ni bilo nikogar več blizu.

Branko je oprezno odprl vrata in se ozrl naokrog. Nikjer ni bilo kraja, kjer bi se bili razbojniki lahko skrili. Dolina je padala strmo na obeh straneh, brez skal, ki bi dajale razbojnikom zavetja. Ležala je pred njim, da je videl sleherni kotiček. Potem je stopil pred hišo in poklical prijatelje.

Šli so. Nedaleč od hiše so našli pet trupel. Branko in Janez sta dobro merila. Vse rane so bile smrtno. Malo dalje sta se v smrtnih krčih zvijala dva ranjenca. Eden je umrl, preden so mu mogli priti na pomoč, drugega pa so umirajočega prinesli v hišo.

Pri mrtvecih so našli dovolj orožja, ki je bilo boljše od njihovega. Roparji so bili oboroženi z najmodernejšimi puškami in revolverji in tudi streliva so imeli dovolj. Begunci so zamenjali njih orožje za svoje. Proti poldnevu, ko je poslednji ranjenec umrl ne da bi se bil prej zavedel, so se spet odpravili na pot.

Tri dni nato so prišli srečno na vrh Urala.

Četrto poglavje

POT NAVZDOL

Če so se morali begunci boriti s skoraj nepremagljivimi težkočami, ko so se vzpenjali

na vrh Urala, niso bile ovire, ki so jih čakale na poti navzdol, nič manjše.

Razbojnikov ni bilo več, kakor bi bili izginili brez sledu. Nikogar ni bilo, ki bi jih bil sledil in preganjal, toda naleteli so na nekaj, česar niso pričakovali — na uralske medvede.

Čeprav je bila že najhujša zima, medvedje še niso zlezli v svoje brloge na zimsko spanje. Konji, ki so jih imeli begunci s seboj, so bili neštokrat vzrok, da so jih medvedje napadli. Komaj so se jih otresli. V petih dneh so jih dvanajst postrelili. Štiri najlepše kože so vzeli s seboj, mesa pa se razen šap, ki so pri medvedu najokusnejše, niso lotili.

Kakor so računali, niso mogli biti več daleč od naslednje pošte in pospešili so korake, da bi še pred nočjo prišli tja. Kakor po navadi je jezdil Branko naprej. Mitja pa je ostal zadaj.

Nenadoma pa je Branko, ki je bil že precej spredaj, začul strahoviti krik, ki se je razlegel po soteski. Hitel je nazaj, kolikor so mu dale moči, in ko je prišel bliže, mu je od groze zastal dih. Videl je Nadjo, ki se je stiskala med skale in se z revolverjem v roki branila pred ogromnim medvedom, ki se ji je bližal in že iztezal tace po njej, da jo objame. Nedaleč se je Janez boril z dvema drugima medvedoma. Naglo je strgal karabinko z ram, da bi ustrelil, toda Nadja je pokrivala medveda, da se ni upal ustreliti. Roka mu je drhtela in bal se je, da namestu medveda ne zadene Nadje. Šel je bliže in ji kričnil, naj se vrže na tla. Po bliskovito je to storila. Medved je že mislil, da je zdaj plen njegov, toda tedaj je Branko sprožil. Žival se je vzpela pokoncu in se zazibala. Potem so ji nenadoma odpovedale moči in Branko je s strahom opazil, da se bo zver zvalila na Nadjo in jo pokopala pod seboj. Kakor blazen je planil s puško v roki k omagujoči živali, sprožil še enkrat, dvakrat, potem pa se zakadil zverj med noge. Trenutek nato se ga je krčevito oprijela s šapami in padla z njim vred na tla.

Čutil je, kako ga šape čedalje tesneje stiskajo, soparen dih zverj mu je pihal v obraz in zavest mu je pohajala. Nad sabo je videl ogromno žrelo, ki je hlatalo po njem in mrzla ga je pretresel. Izgubljati je jel zavest, tedaj pa je nenadoma zagrmel strel.

Medvedove šape so se razklenile.

Rešilni strel je bil Nadjin.

Branko se je omahovaje postavil na noge. Čeprav se je dogodek, ki ga je pravkar preživel, neizbrisno vtisnil v njem in izpodrinil vse misli, se je vendar po bliskovo zavedel, da nedaleč stran še nekdo drugi omaguje v boju z zvermi: Janez, ki se mora boriti kar z dvema medvedoma. Zakričal mu je, naj vztraja, skočil bliže in z dobro pomerjenim strelom ubil prvo žival, ki je že krvavela. Hotel je ustreliti še drugo, tedaj pa je v grozi opazil, da nima nobenega naboja več v cevi. Medved je čedalje bolj silil k Janezu. Nekajkrat je že udaril s šapami po njem, da mu je raztrgal obleko, ki je kar v cunjah visela z njega. Ne da bi pomišljal, je Branko s puškinim kopitom udaril velikana po glavi. Zaman. Zver se za to niti zmenila ni. Le zagodla je in še bolj silila v Janeza, hotela ga stisniti v smrtonosni objem. Tedaj pa je Janez naglo potegnil dolg nož, ki ga je nosil za pasom. Pognal se je pred žival in ji ga zasadil v srčno stran. Kri se je pocedila in pordečila tla. Zver je zatulila in besno udarila po Janezu, da mu je razpraskala vso roko in odtrgala kos mesa. Omahnil je in padel. Po njem bi bilo, da ni Branko tisti trenutek pobral noža in z dobro merjenim sunkom v srce žival ubil. Potem so ga vsi ti naporji premagali. Nezavesten se je zgrudil na mrtvo žival.

Ko se je čez dobre pol ure spet prebudil, mu je Nadja s snegom hladila vroče čelo. Ljubezni polno se je sklanjala nadenj in poslušala, ali mu še utripa srce. Prvi trenutek, ko ga je videla pasti, je mislila, da je nevarno ranjen. Zdaj je videla, da je samo trenutna slabost.

Huje je bilo Janezu, ki je izgubil dosti krvi. Zavezala sta mu krvaveče rane. Nadja se ni mogla premagati, da mu ne bi rekla občudovaje:

»Hrabro ste se držali!«

Hvaležen pogled je bil zahvala za te besede.

»Kaj pa jaz?« se je naredil užaljenega Branko, ki se mu je s prestano nevarnostjo vrnila dobra volja.

»Tudi vi,« je rekla deklica in zardela. »Življenje vam dolgujem. Rešili ste me strašne smrti. Če vas ne bi bilo o pravem času, bi ta trenutek ne živila več.«

»In če vas ne bi bilo, ko me je žival objemala? Če ne bi bilo tistega strela?« je vprašal in jo postrani pogledal.

Odmahnila je z roko in se zazrla v tla.

★

S težavo so potem prišli do najbližje pošte, kjer so ostali teden dni. V tem so se Janezove rane že toliko zacelile, da so lahko nadaljevali pot.

Prišli so v ravnino, ki se je raztezala daleč, daleč, in izginjala na obzorju. Ob pogledu na njo jim je bilo vsem tesno. Kaj jih še čaka, kam jih bo privedla pot?

Otožnost je legla vsem na obraz. Samo Mitji ne. On je ostal prav tisti veseli fant, ki je bil zmeraj. In Branko je dostikrat blagoslovil trenutek, ko ga je vzel s seboj.

Spet se je začela dolgočasna pot. S pomladjo so bili blizu Tobolska. Mesec nato so že šli čez Išin in se bližali Omsku, enemu največjih mest zapadne Sibirije. Pot jih je vodila naprej, toda držali so se bliže sibirskih železnic, kajti proti jugu je bilo kraljestvo mongolskih plemen, ki so, videč, da jih nihče ne preganja in ne pazi na nje, krvavo gospodarila po stepah in se časih celo približala večjim mestom. Potem so se odločili, da se pomaknejo še bliže k sibirski železnici. Morda najdejo priliko, da se vsaj nekaj časa peljejo z njo. In res jim je bila sreča naklonjena. Od malega mesta Kolivana pa vse do Krasnojarska so se vozili z železnico. To je bil edini del poti, kjer jih ni nihče oviral.

Nevarnosti so se pričele šele na poti proti Irkutsku, kjer so takrat divjali najhujši boji. Neštokrat so jim sledili sovražniki, toda zdelo se je, kakor bi jih jela spremljati sreča. Nič se jim ni pripetilo. Zmeraj so ušli brez nezgode. In spet je prišla nova zima v deželo, ko so se približali Bajkalskemu jezeru.

Najhujše je bilo to, da niso vedeli, v čigave roke bi utegnili pasti drugi dan. Vsi kraji so bili kakor v ognju. Zdaj so gospodovale v njih čete rdečih, zdaj oddelki belih, zdaj so plenile po njih tolpe divjih Kozakov, zdaj krdela mongolskih plemen.

V Irkutsku so begunci za poslednji denar kupili štiri dobre konje. Prodal jim jih je kozak, ki jih je ukradel v nekem plemiškem dvorcu. Potem jim je šla pot hitreje naprej.

Mitja se je razvil iz šibkega fanta v močnega korenjaka, ki bi mu bil vsakdo prisodil vsaj štiri leta več, kakor jih je v resnici imel. Da bi si Nadja olajšala pot, se je oblekla v kozaško obleko in malokdo bi bil v njej spoznal dvajsetletno dekle. Mladi kozaček, kakor jo je šaljivo imenoval Branko, je ključboval vsem naporom.

Potem je prišla pomlad z zelenjem, prišlo je poletje, in napočil je čas, ko smo srečali begunce v oni mali zapuščenici vasi.

(Dalje prihodnjik)

Za smeh in kratek čas

VRNIL JIM JE

Vaški fantiči so silno radi dražili kuštravega Mihca. Nekoč mu je eden izmed porednežev rekel, da ima lase kakor kup sena.

»Tako«, se je odrezal Mihec, »zdaj šele vem, zakaj je zmerom toliko oslov okoli mene.«

NE PADE IZ ŽEPA

Jožek: »Mamica, jaz imam pa nekaj v žepu, ki ne pade ven, čeprav žep narobe obrnem.«

Mati: »Kaj pa?«

Jožek: »Luknjol«

NERODNO

Snubec: »Ne pijem, ne kadim in zgodaj hodim spat. Ali mi daste hčer za ženo?«

Oče izvoljenke: »Ne!«

Snubec: »Zakaj ne?«

Oče: »Zato, ker nočem, da bi moja žena vas postavljala meni za zgled!«

VESELJE JI JE NAPRAVIL

Katehet v šoli: »Vaša dolžnost je, da vsak teden vsaj enega človeka osrečite! No, Gašperček, ali si to storil?«

Gašperček: »Sem, gospod katehet.«

Katehet: »Kaj si pa napravil?«

Gašperček: »Pri teti sem bil in je bila vsa srečna, ko sem šel spet domov.«

ZOO (živalski vrt) NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU!

Ogled ogromnega živega krokodila in karavane velblodov (kamel), ladij puščave, zelo zanimiv in poučen, zlasti za šolsko mladino. Priporoča se vsakemu šolskemu vodstvu, da obiše s svojimi učenci naš zoo. Cene nizke.

NOV REDILEN PRAŠEK

»REDIN« za prašice. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašice. Zado-
stuje že 1 zavitek za 1
prašica ter stane 1 zav.

6 din. po pošti 12 din. 3 zav. po pošti 24 din.
4 zav. po pošti 30 din. Mnogo zahvalnih pism.

MOŠTOVA ESENCA MOSTIN

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborni, obstojni in zdravi domači pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—.

Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo s gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANO, Ljubljana, Židovska ul. 1 a.

Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANO, Maribor — Gosposka ulica 34.

PRI TVRDKI

»Proteza« Verovšek & Ko.

Ljubljana, Krekov trg 10

(Tramvajska in avtobusna postaja nasproti Mestnega doma)

dobite najcenejše in najboljše vsakovrstne ortopedične in bandažijske izdelke kot: umetne roke, umetne noge, ortopedične steznike, oporne aparate, ravno držalce, vložke za ploske noge, kilne in trebušne pasove, otroške popkove bandaže iz gume, popkove bandaže za odrasle, suspenzorje, gumijaste nogavice, gumijaste varovalke za kolena in členke, povoje, vato, gaze, brizge, vsakovrstne terapevtske pripomočke in higijenske potrebščine.

Lastne delavnice. Specialni oddelki za brušenje in niklanje kirurških instrumentov.

Za dame damska postrežba.

Mati je
mislila, da
je Aničina
obleka
bela

... dokler je ni primerjala z Bertino Radion belo obleko!

Da li tudi drugi ljudje vidijo ta razloček? To bi bilo zelo neprijetno! Saj se vendar tudi ona ni bala truda pri pranju. Ne, uspeh pranja je odvisen od pralnega sredstva. Če perete z Radionom bo Vaše perilo brezhibno in bleščeče čisto, ker Radion odstrani vso nesnago. Pri kuhanju v učinkoviti pa vendar blagi raztopini Radiona se namreč tvori kisik, ki skupaj s peno mila struji skozi tkanino in odpravi temeljito tudi zadnjo sled nesnage. Perilo bo popolnoma in brez primere belo -- Radion belo.

Schichtov

RADION

Ni čistejše beline od Radion beline

Obleke perilo klobuki čevlji nogavice kravate robci dežniki

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

STALNO

Stennecki
CELJE 97

Največja domača trgovska hiša v Jugoslaviji

CENIK ZASTONJ

Od 2. do 11. septembra

**Ljubljanski
velesejem**

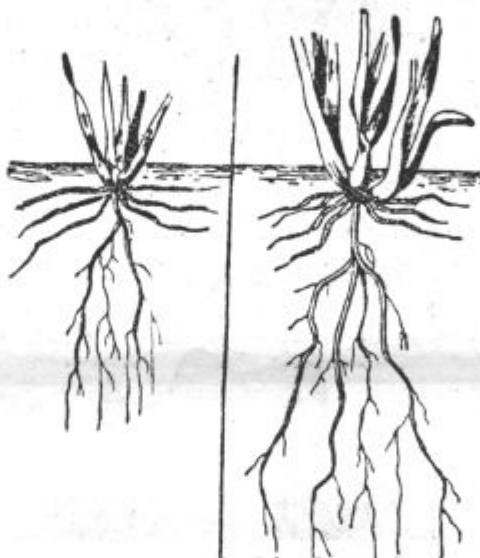
VELIKA KMETIJSKA RAZSTAVA (semeno-
gostvo, zelenjad, sadje, cvetje, čebele in
med, mleko in mlečni proizvodi, vino, koze,
ovce, perutnina, kuni, golobi, ribe, gobe,
zdravilna zelišča, kmetijski stroji). Gospo-
dinjska razstava, akvariji, industrija, obrt.
LEPO ZABAVISCE — VELIK VARIETE.

Tekma harmonikarjev 10. septembra.
Nagradno žrebanje. — Številna lepa darila
za obiskovalce velesejma.
Polovična vožnja na železnici in parnikih!

Cenena pomoč našemu kmetu

POMEN FITODINOV ZA JESENSKO SETEV:

Rast korenin žitaric

Fitodin

Fitodini so odlična in cenena nedavno odkrita
sredstva, ki povzročajo raztopljena v vodi v
zelo malih količinah 1 grama fitodina na 1
liter vode, da se žitarice močno okrenirajo,
da se potem vse leto laže in obilneje zalagajo
z živežem iz tal in si zagotovo preskrbo z
izdatno vlago. Na ta način se močno obrasejo
in okrepijo že v prvem razvoju se skladno
razvijejo v koreninah in listih, s čimer si zago-
tovijo dobro prezimljenje, odpornost proti
škodljivcem, boleznim in plevelom ter se
izognejo nevarnosti pozebe. S tem se pravilno
sklasujejo in nastavijo mnogo več zrnja boljše
kakovosti kar zmanjša tveganost kmetova-
nja in omogoči boljšo donosnost kmetije. 1
kg žita potrebuje 1 gram fitodina, ki stane
2 din. Naroča se pri tvrdki

FITODIN

LJUBLJANA, NUNSKA 10.

Navodila za uporabo prilagamo pošiljkam
in dajemo trgovcem običajen popust.

NOVOST!

**SAMO
DIN 49.50**

St. 62.300 Anker ura
pravi švicarski stroj.
Dobra kvaliteta. Irg
kromiran okrov
pismeno garancija

Din 49.50

Štev. 62.301 ista z
osvetljenimi kazalci
in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Iskustvene cenik ki
vam ga pošlje za-
stojni in poština
prosto

H. Sutter

Ljubljana 6
lastna protokollirana
tovarna ur v Švici.

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s šiframi ostanejo
strogo tajni.

1000 DIN ZASLUŽITE MESEČNO DOMA.

ako kupite ročni brzopletilni stroj. Daje-
mo material, prevzemamo blago. Pišite:
»Anos«, Maribor.

NOVO ZIDANO HIŠO

2 sobi, kuhinja, jedilna shramba, veranda,
vrt nasajen s sadnim drevesjem. Cena
din 28.000.— Ciril Metodova ul. 15. za to-
varno »Tekste« — Tezno.

SPREJMEM UČENCA

v trgovino mešanega blaga Franjo Štum-
berger, Sv. Barbara v Halozah.

SAMSKI MLINAR

zmožen kmečkemu mlinu, dobi takoj me-
sto. Pismene ponudbe na Zdravka Kuhar-
ja, Radeče. 279

**VAŽNO ZA VSAKOGAR, KI REDI
PRAŠICE!**

Pri reji prašičev je važna skrb, da ne
obole, da se zrede in odebele. To do-
sežete, ako dajete živalim vsaj enkrat te-
densko redilni prašek »MASTELIN«
Zakonito zavarovana zamka. Samo po-
kusite in prepričali se boste o resnici. —
Pošiljam franko na vašo pošto zavrtke po
pol kg za 14 din, 1 kg za 24 din. Manjše
zavrtke dobite pri trgovcih po 3 in 6 din.
Mnogo zahvalnih pisem. Naročniki dobite
navodila in poštne položnice pri Magda-
lencu Ivanu, Rače pri Mariboru. 278

CELO LETO

lahko trajno spravite

MOŠT (širu)

OD GROZDJA, KAKOR TUDI VSE SADNE SOKOVE
BREZ STROKOVNIH PRIPRAV BREZ IZGUBE ČASA
BREZ KAKRŠNIHOLI APARATOV

S POMOČJO NIPAKOMBINA A II.

Odlična iznajdba današnje znanosti! Enostavno! Poceni! Higijenično
Odobreno od ministrstva za poljedelstvo.

Navodila in cenik pošlje brezplačno:

RADIOSAN, Zagreb, Dukljaninova ulica 1.

USNJE ZNAMKE »INDUS«

po izredno nizkih tovarniških cenah pro-
dajamo trgovcem in čevljarjem samo v
Ljubljani, Fügnerjeva ulica 3 (prej Skof-
ja ulica). 272

NAGROBNE

SPOMENIKE

starega pokopališča sv. Kri-
štofa (in nove spomenike) po
nizki ceni dobite, dokler traja
zaloga, pri kamnoseku Kuno-
varju Franju, pokopališče pri
Sv. Križu v Ljubljani.